839.82
B55ko

THE UNIVERSITY
OF ILLINOIS
LIBRARY
839.82
B55ko

Digitized by the Internet Archive
in 2026 with funding from
University of Illinois Urbana-Champaign

https://archive.org/details/kongsverre00bjrn

9122
201

KONG SVERRE.

AF

BJØRNSTJERNE BJØRNSON.

LIBRARY
UNIVERSITY OF ILLINOIS
URBANA

KJÖBENHAVN.

FORLAGT AF DEN GYLDENDALSKE BOGHANDLING (F. HEGEL).

THIELES BOGTRYKKERI.

1861.

839.82
B55Ko

TIL

DET NORSKE SELSKAB.

324046

Rom, i Foraaret 1861.

Kong **Sverre.**

Haakon, hans Søn.

Sigurd Jarlsson, hans Fostersøn.

Martin, hans Hirdpræst.

Jon Staal, } hans Mænd.
Jon Haleson, }

En romersk Legat.

Biskop **Nikolaus Arnesson** af Oslo.

Biskop **Njaal** af Stavanger.

Biskop **Thore** af Hamar.

Erlend, Præst.

Inga fra Borgarsyssel.

Mænd hos Sverre og Biskop Nikolaus, m. fl.

I Oslo 1194.

FØRSTE AKT.

En mindre Stue hos Bisp Nikolaus Arnesson i Oslo. Vindu tilvenstre noget højt paa Væggen. En liden Forhøjning foran. Døre til alle Sider, men de tilhøjre og venstre ere Blinddøre.

Første Scene.

Biskop **Nikolaus**. **Erlend** Præst. Flere Stormænd og Præster.

(Idet Tæppet gaar op: Lystighed).

Nikolaus
(staar prægtig klædt (civil) i Midten).

Ja, det var Dage! Mænd, som havde rejst
al Verden rundt og svømt i Jordans Flod,
stod Kongevagt om Norges gamle Throne.
Til deres Gaarde bødes Stormænd ind
fra England, Franken; Ridderspil og Feste
lo over Landet fra de høje Gaarde.
Til Thing fremmødte de med jernklædt Følge
paa hundred Mand; det gav et Høvdingord
lidt Efterdøn, naar det blev talt fra Højen.
Skal saadan Glands af Bondedampen mørknes,
der klam som Natten lister op om Landet,
da maa det ske, som Sol gaar ned i Hav,

med Øjets Graad stort bristende i Blod.
Det sagde jeg i Vaar til Halkell Jonsson:
»Drag ned til Orknøj og bered i Stilhed;
stig saa af Havet i Jer hele Storhed
og dø som Solen eller vind Jer Dag!»
Og, er det sandt, hvad Rygtet bærer frem,
at Pintsedag, mens Ordets Flammetunger
hjalp Hærens Sværd, der stod et Slag ved Bergen,
hvor Sverre sank med alle sine Bønder,
da rejser Landet sig i gammel Højhed.
Da jeg blev Bisp og flytted hid til Oslo,
saa jeg i Aanden Gry af saadan Dag.
Thi her i Viken banker Norges Hjerte,
herfra gaar Livet i de brede Aarer.
Tak, Vikens Mænd, for Eders Trofasthed!
Den Magt, I vandt, vil give vældig Løn.
Tilsammen takke vi de stærke Helte,
der drog i Leding for vor Velfærdssag.
En Fest saa lang, saa skinnende i Natten,
som den ej saaes siden Sigurds Dage,
skal hilse dem fra Tunsberg op til Oslo,
naar hjem de stævner med det vundne Rige.

Erlend.

Du størst maa takkes; du har gjort det Meste.

Alle.

Ja, han har gjort det Meste.

Nikolaus.

Har gjort Noget;
jeg er jo født af Landets største Slægt,

det giver Ansvar; og en Bispestol
højbaaren Tanke giver større Syn.
Men Viken er det dog, som bar den op;
Bergen for hidsig; gamle Nidaros
altfor storagtig; did gik ej min Vej.
I Landets Ungdom har de engang drømt,
men, naar de vaagner, vil de finde Magten
henrullet hid, hvor driftig Kløgt den værner.
Paa Eder, Vikens Mænd, kan jeg jo stole?

Alle.

Det kan du!

Nikolaus.

Ja, nu er her Sejer, men:
Udholdenhed og Maadehold maa rejse,
hvad Tøjlesløshed har i Krigen nedbrudt.
Naturligvis al Sverres Ejendom,
og alle deres, som med ham har kjæmpet,
vi dele strax —

Flere.

Naturligvis!

Nikolaus.

Men ikke
kan hver Mand deri have lige Stemme.

Erlend.

Ja — hvorfor ikke?

Nikolaus.

Har I alle givet
det samme Krigsstyr, samme Virksomhed?
Har I det Samme havt at vove bort?

Har I den samme Magt, den samme Evne
havt til at rejse Folk og give Tillid?

En.

Hvem skal saa dele?

Nikolaus.

Det skal de, som raader.
Først og fremst Kirken gjennem sine Bisper,
dernæst de største mellem Landets Stormænd;
thi Kongen er et Barn, maa raades selv,
og de, som rejste ham, hans Vilje leder.

Erlend.

Det har vi Alle gjort.

Nikolaus.

Vil Du, hver Bonde,
som hug med Øxen, skal hos Kongen raade?

Erlend.

Nej, ikke Bonden.

Nikolaus.

Eller kanske du vil
den samme Stemme have — ja — som jeg?
(Erlend tier).
Det snart sig viser, at de Mænd, som laante
de Stores Vilje, da det stod paa Spil,
strax sig forsyner med en Vilje selv,
naar Høgen rejste og gav Hanen Mod.
Sæt nu, at Sverre havde vundet. — Sæt! —
— Tilintetgjort var hele Høvdinghæren,
dræbt Magnus's Søn, dræbt Halkell, Sigurd,

dræbt Norges Stormænd, deres Slægt paa Flugt,
og Fienden væltende indover Fjorden!
I blir saa blege! hvad var da at gjøre?

En.

Fly, fly!

Flere.

Ja fly!

Nikolaus.

Naar det er Eders Mening,
saa tapre Mænds, da er den ogsaa min.
Sæt — ikkun sæt — at vi dog bleve her,
lod som slet Intet; de, der flygted bort,
knap vidned mod os; de, der vare faldne,
vist endnu mindre; Kongen kunde ane,
men ej bevise. Sæt altsaa: vi bleve.
Da havde hver sin Gaard, sin Magt, sin Tid
til nye Planer — det er ej saa lidt;
men vil I fly, naturligvis —

En.

Ja kanske
vi kunde blive?

Flere.

Kanske det? Ja blive.

Nikolaus.

Nu, eller blive, — ganske som I vil —
da maa vi hilse ham i Procession
med fager Tale, falde ned paa Knæ,
og flittig takke ham, fordi han myrded
vor Slægt, vor Velfærd —

Erlend.

Nej, ved hellig Olaf,
nej, slig en Skjændsel vil jeg ikke dele!

Andre.

Ej heller jeg —

Andre.

Ej heller jeg.

Nikolaus.

Vil I
saa overlade det til mig?

Flere.

Ja gjerne.

Nikolaus.

Ja, ser I det? det gjør I, naar det kniber.
Hvorfor ej da, naar Sejrens Klokker kimer
og kalder Folket til en ydmyg Tak
mod Gud og Olaf, — og de Mænd, han sendte?

(Det banker med tre Slag paa Døren)

Krist, stille, stille (gaaer listende mod Døren)

— stille —

(med barnlig Stemme)

Hvem er det?

Udenfor:

Luk op for Sigurd Jarlsson.

Alle.

Sigurd!

(Bispen aabner).

Anden Scene.

Sigurd (i stor Kappe, som han kaster). De Forrige.

Nikolaus.

Alene, Sigurd?

Sigurd.

Ja, jeg er alene!

Nikolaus.

Din Hær, din Flaade?

Sigurd.

Adspredt og paa Flugt.

Flere.

De Andre? Halkell?

Sigurd.

Pintsedag ved Bergen. —

Erlend.

Men Halkell?

Sigurd.

Falden!

Nikolaus.

Olaf Jarlemaag?

Sigurd.

Er ogsaa falden.

Flere.

Og den unge Konge?

Sigurd.

Er falden — Alle, som var med, er faldne.

Alle.

Gud, den Almægtige!

Sigurd.

Blot tvende Skibe af den hele Magt
undslap ved Flugt, — og her er jeg alene.
Jeg var ej med, jeg kom for sent til Slaget.

Erlend.

Krist hjælpe nu!

Nikolaus.

Thi Djævlen hjælper Sverre.

(Efter en Sorgens Taushed)

En.

Hvor stor var Magten?

Sigurd.

Halkells var stor, hans Skibe — høje, stærke,
Sverres var smaa og ikke nær saa mange.
Men han faldt over dem, før det var Dag.
I stor Forvirring trak de sig isammen,
saa Aarer knustes; men de slog saa tappert,
at tvende Gange var de nær ved Sejer.
Da fandt han atter paa en djævelsk List,
saa de adskiltes, og foruden Aarer
blev de saa Bytte for hans lette Skuder.
Hvert Skib blev ryddet, Nogle sprang i Søen;
men op paa Stranden stod hans Folk og dræbte.
Ved Middagstid den lyse Pintsedag
han tog paa Slæbetoug tre Skib' med Lig,
og drog til Bergen for at høre Messe.

(Stilhed).

Erlend.

Herren os hjælpe! Hvilket Skrækkens Budskab!
Det er jo værre, end da Magnus faldt.
Det sidste Haab! Olaf, har du forladt os?
Skal en Meneder og en Røver herske
i dette Land, du med dit Blod har kristnet?

Nikolaus.

Den Helveds-Øgle; men hvor er han nu?

Sigurd.

For fulde Sejl staar han opefter Fjorden.

Nikolaus.

Her?

Flere.

Her?

Sigurd.

Ja her!

Flere
(bestemt, idet de drager sine Sværd).

Nu vel, hvad gjør vi nu?

Nikolaus.

Hvad I skal gjøre? I skal trække paa Jer
den bedste Højtidsdragt og blide Miner
og slutte Jer til Præsteprocessionen,
naar den med Stilhed skrider op for Kongen.
Ej Huset brænder, men en enkelt Pibe,
skjønt Luen flammer med saa rædsomt Brag.
Vær kloge, stille! — lad os vente, vente!
(til Erlend Præst:)
Du, Erlend Præst, du skynder dig til Danmark,
til Erkebispen og til Absalon

og siger dem, at dette Forsøg glap;
men hils fra mig: nu maa det Sidste prøves:
Pavens Banstraale med sin hele Rædsel!
Og Brev tilbage til Kong Sverre skrevet
med Bud, at nu vil Truslen blive Alvor!

(Til de Andre:)

— I, mine Venner, hjem, hjem, hjem og klæd Jer!
Vi skal nok een Gang have bedre Møde!

(han tager hver Enkelt i Haanden, sigende Farvel; de gaar).

Nej, nej, nej, nej! Ej alle samme Vej!
Tror I, hver Gadegut skal kunne sige:
»Nu var her Oprørsthing hos Nikolaus«?

(finder en Nøgle i Lommen og lukker op tilhøjre).

Se her en Dør, den fører ned mod Søen.

(Nogle gaar, han lukker).

Farvel, godt Folk! — Vorherre vil nok hjælpe.

(tilvenstre ligesaa).

Vorherre hjælper nok! — Farvel!

(Erlend vil ogsaa gaa).

Stop, stop!

Du er for farlig, du maa gjennem Kjælderen.

(lukker op).

Erlend.

I Kjælderen?

Nikolaus.

Ja, saa kommer du i Haven.

Erlend.

Men hvorfor?

Nikolaus.

Vil du! Dersom Nogen saa
din Hætte her, var jeg forloren. Skynd dig!

Erlend (som gaar).

Slig Fejghed!

Nikolaus.

Snak, naar du er kommen ned!

(han vil lukke over ham).

Erlend (stikker Hovedet op).

Vorherre hjælper nok!

Nikolaus

(trykker Hovedet ned med Haanden).

Lid ikke derpaa!

(lukker).

Det er nok sikrest, at du prøver selv.

(aabner en Dør, raaber ud, en Degn kommer).

Min Bispedragt! min Hat! Jeg gaaer til Kongen!
Spring hen i Domkapitlet, kald dem sammen,
og lad saa alle Byens Klokker ringe!

(Degnen gaar).

Tredie Scene.

Nikolaus. Sigurd.

Nikolaus (ser Sigurd).

Ja, du er her. — Han ene nu er Tusind! —
Ser du — Han sørger? — Hvilken stor Ulykke!
Saamange Brave, Landets bedste Mænd,
med et forfærdeligt, vanvittigt Slag
nedstyrtet dybere, end Sorg kan følge!
O det maa hævnes; — ikke sandt, min Sigurd,
du føler Blodet koge sort i Aaren?
Saamegen Nedrighed til Rors i Landet,
saamegen Højhed sunken stum i Havet.

Dig følge Skygger som en Æresvagt.
Din faldne Far, din Broder og hans Sønner
i Landets Sorgflor ser du foran skride
og pege høje paa den stjaalne Krone.
Hvad? Blinker den ej mod din egen Tinding?
Naar Kongeslægten dør, er nærmest Ret
hos ham, som staar den nærmest, Sigurd Jarlsson!
Ah, hvorfor blegner du? Jeg traf det, Sigurd?
Drøm væk, min Dreng, din Fader Erling drømte
og tog sin Drøm fra tvende Kongers Modstand!

Sigurd.

Du er en Troldmand, som du altid var:
du griber Tanken, før den neppe kimer.
Vist har jeg drømt — hvem kan et Ønske standse?
Hvem hindre Synet, som vort Øje følger,
selv naar det lukkes? Men min Handling var
foruden Svig; jeg Kongen vilde tjene.
Han faldt, min Drøm steg op — den sank;
thi Erlings Slægt har ingen Lykke mer;
mit Mod blev knækket, førend det fik flyve.

Nikolaus.

Blot Utaalmodighed, blot Ungdoms Feber;
med frisk Beslutning kommer friske Kræfter.
I Danmark Urter gror for al vor Sygdom!
Der leved Magnus; han var kvindekjær; —
maaske en Søn — hvem ved? — maaske slet ingen: —
der kunde være, det er mer' end nok.
Et Barn udraabes, Magnus er dets Fader,
Du Farbror, Jarl og Hersker over Hæren,

ej Kongens Titel, men en Konges Magt,
som Erling fordum eller Haakon Jarl!
Jeg skriver Brev', de Store her i Viken
blot venter Lejlighed; de skriver under.
I disse Brev' tilsiges D a n n e r k o n g e n
en Del af Riget, hvis han bringer Hjælp!
Men Absalon maa skaffe Ban fra Paven!
Naar saa Du stævner hid med Hær og Konge,
i Pagt med Danmark og med Erkebispen,
med Ban fra Paven over Sverre slynget, —
da jubler Haabet over Masten, Sigurd!
da skjælver Sverre — og du er den Første!

S i g u r d.

Det lyser foran mig, saa taler du!
— en løjet Konge — kan det ogsaa gaa?

N i k o l a u s.

Hvad er da Sverre? Tror du, han er ægte?
Hans egen Løgn vi spidser nu imod ham!
Desuden, Magnus var en K v i n d e v e n.
Et Barn af ham, blindt, halt, forstyrret, skjævt, —
det er det Samme! —
Er selv Ætten tvivlsom,
Kan Landets Stormænd laane Thronen Æt,
naar deres Kapper bredes om dens Fodtrin.

S i g u r d.

Ved hellig Olaf, det er stærk Beslutning!
Netop en saadan, som mit Liv har trængt!
Ansvar gi'er Kræfter, Vovestykke Mod —
Ah! hvorfor smiler du?

Nikolaus.

Din Ubestemthed —

Sigurd.

Min Ube . . . hm . . . se dog, de smile Alle,
naar Tvivl mig knuger. —

Nikolaus.

Du er vel saa god
at ta' tiltakke her hos mig en Uge?
Her bor jeg ene i den store Gaard;
en gammel Pige og en gravtaus Degn
er alt mit Selskab. — Det er vistnok sandt:
for Øjeblikket og en liden Pige
fra Borgarsyssel, venter paa sin Slægtning,
Audun af Borg, som er min Gjæsteven.
Han er jo vor — hun kjender dig jo ikke —
tør jeg saa tro, at du vil ta' tiltakke?

Sigurd (som kun halvt har hørt).

»Som Alt var tabt, staar Alt igjen paa Fode,
og Ban'ret vifter, der jeg slukt det tro'de«.
Saa sang den gamle Skald. — Ja, hvis jeg turde?

Nikolaus.

Nu har han faaet lidt at tænke paa. —

(roligt og lige til).

Jeg skriver Brevene og gaar til Sverre.
Han har jo sejret; jeg har tabt desværre.
Men Hud ej sælges skal, før Bjørn er skudt,
og Lykken prises ej, før Alt er slut.
Det kan nok blæse, om det nu er stille,
saa lærte Mormor mig, da jeg var lille.

(gaar).

Fjerde Scene.

Sigurd. Siden **Inga.**

Sigurd.

De Andre handled, jeg kom tungsindt efter
og saa, de havde mine Haab forspildt. —
Hvad om jeg nu tog Stangen og gik foran?
Har man ej Kraft til noget rigtig Godt,
med Ondt man frister sig, ret som til Hævn.
Men er det Ondt? dersom nu Barnet findes?
Saa er min Sag jo Retfærds egen Sag,
Magnus's Æt er jo af Kirken kronet,
Og hvad er Uret mod Kong Sverre, — hvad?
En Røver, Morder skydes uden Varsel.
Før tænkte jeg ej saa; men har jeg ikke
med Undren set, at hvad jeg tælled sammen
til Ret og Uret, Ærlighed og Løgn,
oprives hurtigt som et Maskenet,
naar Livet tager i det skjøre Tøj.
Er jeg i Spillet, bruger jeg dets Regler.
Man regner ikke i en Borgerkrig,
hver tager sit, og Fanden tager Resten.
Nu vel, paa Handlingens vredladne Hav
faar jeg betro mig til den Vind, som kommer!

Inga (tilsløret).

O gjør det ikke, Sigurd Jarlsson!

Sigurd.

Hvem?

Inga,

Vend du tilbage til din Pligt, vær god!
Saa var du engang. Jeg har kjendt dig, Sigurd.

Sigurd.

Hvem er du, Kvinde? Hvorfra kommer du?

Inga.

Ifra din Barndom.

Sigurd.

Krist! du er dog ikke?
(hun tager Sløret fra).
Jo, du er Inga! — Men hvor stort forandret!

Inga.

Du mere Sigurd! —

Sigurd,

Hvordan kom du hid?

Inga.

Jeg saa dig løbe over Gaarden, kjendte
dig da igjen, og ilte bange efter.
Men her var Folk; jeg maatte vente, vente;
jeg stod og skalv — o, red dig, red dig Sigurd!
De vil blot bruge dig, og du gaar under!

Sigurd.

Hvorledes kom du til min Skillevej
med hin forunderlige Spaadom, Inga?

Inga.

Fra jeg har hørt, hvad Vej du traadte, Sigurd,
bad jeg til Gud, jeg maatte finde dig.
Nu kom jeg sydfra, og jeg venter her

hos Auduns Gjæsteven. Det gjorde Gud,
at Bispen ikke skulde tale ene!

Sigurd (bittert).

Nu staar jeg atter i en tvedelt Vilje.

Inga.

Det gjør Enhver, som er paa Vej til Ondt.

Sigurd.

Alt, hvad kan siges baade for og mod,
er tænkt og sagt ti tusind, tusind Gange.
Lad det faa Ende; jeg har gjort mit Valg.

Inga.

Ja, det at trodse mod din Fosterfader!

Sigurd.

Mit Livs Ulykke, at han blev det, Inga;
thi han har myrdet ned min hele Slægt!

Inga.

Det er ej sandt, det lærte Bispen dig!
De kæmped ærlig om den norske Krone,
hans Ret var størst, og Herren gav ham Sejer.
Da tog han medynksfuld forladte Barn
og gav det Plads blandt sine Egne, Sigurd.

Sigurd.

Jeg kunde svare dig — men hvortil vel?
Sig ikke Mere — lad mig gaa — gaa du!

Inga.

Se dog, hvad venter dig til begge Sider!

Sigurd.

Hos Sverre Intet uden styg Erindring.

Inga.

Hos Bispen tror du, at dit Slægtstræ grønnes?
Kold ser han hugget ned det sidste Skud! —
Hvad agter han et Liv?

Sigurd.

Men Sverre, tror du?

Inga.

Hos Sverre ordner du dig stille ind;
din Del du løfter af det store Arbejd,
som bygger Landet efter Fald og Brand.

Sigurd.

Ja de, som kan det! —

Inga.

Jeg skal tale til dig
hver Dag, hver Time, vi er her tilsammen.
Du ene nu har Magt at rejse Krig.
Betænk dig, Sigurd! Se dog, hvor det gik!

Sigurd,

Ak, sørgeligt!

Inga.

Og Landets tunge Skjæbne
maa dog nedtrykke dine Hovmodsplaner!
Jeg ser, du hører mig. Da endnu Et:
dersom du tror, du bringer Sejer hjem,
for Herrens Aasyn kan jeg sige dig:
det gaar ej godt: du kjæmper med en Større!

Sigurd.

Hvor tog din Tale saadan Vished fra?

Inga.

Fra Gud! Han gav mig den, da jeg var Barn.
Min Sjæl blev viet til Kong Sverres Sag
i tause Dage mellem Heltens Fiender.
Jeg følte altid, naar han var i Fare;
jeg vidste forud, naar han vilde sejre:
mit Livs Beslutning blev at tjene ham.
Se, derfor taler jeg idag til dig!

Sigurd.

Olaf! hvor sælsomt! Har du seet Sverre?

Inga.

Jeg har nok seet ham, men aldrig nær.
Men jeg har hørt ham udskjændt og forbandet,
fra jeg var liden; jeg har seet Folk
at drage mod ham, som det var til Korstog.
Og sommetider har Kong Sverre tabt,
men atter sejret, saa det lyste om ham.
Da tog jeg Helten i mit Hjerte op,
bad stille for ham, naar et Uvejr trued, —
og da jeg maatte som en Synder gaa
alene med det, tog det saadan Væxt,
at vaagen tænkte jeg paa intet Andet,
i Søvne drømte jeg bestandig ham;
min Tanke kom ham saa forundret nær,
at det var ofte, som jeg talte med ham,
og altid, altid, som jeg fulgte ham.

(Under denne Replik er Byens Klokker begyndt at ringe).

Sigurd.

O, du forunderlige Drømmebarn!
Forstaar dig ikke, men som Kirkemessen,

skjønt ej Latinen, ej hver Sang jeg fatter,
slaar Alt dog sammen til en høj're Klarhed.
Dig og hver anden har jeg længe glemt;
mig mødte Skikkelser fra Dødens Rige.
Ved Navn de nævnte mig; de gik, de kom,
de vendte Livet som et Billed om,
Nu staar jeg ene, uden en Erindring.

Inga.

Nej, tvende har du, som vil hjælpe dig:
Ung Haakons Venskab og Kong Sverres Godhed!

(Denne Replik gjør Indtryk paa Sigurd; i det Samme høres Musikken fra Sverres Tog, som under det Følgende nærmer sig, gaar lige under Vinduet, vender om Hjørnet, høres fjernt, indtil næste Scenes Begyndelse).

Inga.

Hvad mild Musik vi hører komme der?

Sigurd.

Det er Kong Sverre.

Inga.

Er Kong Sverre her?
har altsaa sejret, du var ikke med.
Tag dog det Tegn paa Guds Barmhjertighed!
End har du ikke mod Kong Sverre kjæmpet;
for du fik Synd, blev Krigens Flamme dæmpet.
Hør dog de Toner, hvor de strømmer ud
som milde Straaler i et Dagfrembrud.
Kan du vel tvivle, det er Norges Sommer,
som saadan jublende omkring ham kommer!

(Tager ham ved Haanden til Vinduet ved Forhøjningen).

Se, hvor hans Banner, »Sejersfluen,« svæver!
Jon Staal det bærer i de brune Næver.

Par efter Par de Birkebejner skride,
stærke og tro de graaned' ved hans Side.
Der kommer Martin, Kongens tause Ven,
Hjarrande Hvide og Jon Halesen.
Der Peter Steyper, den forvovne Karl,
bredved ham, ung og smuk, Filippus Jarl.
Hvor er nu Ulf af Lauvnæs? — Han anfører
Skyggernes Tog, som vi fra Luften hører.
Didop gik Mange gjennem atten Aar,
stærk Himlens Vagt de om sin Herre slaar. —
— O, der er Kongen, gaar saa godt og stille,
tænker paa Sit, imens de Svende spille.
Ak, han sig vender, jeg faar aldrig se
rigtig hans Blik! — Men sig mig, hvem er det,
straalende ung i Hjelm og Purpurbram?
Aldrig jeg saa en Mand saa smuk som ham!
Himmel, han ser, han hilser mig, o Gud!
Sig mig, hvem er, hvem er han dog? Tal ud! —
Sigurd, du ser jo ej, du dækker for dit Øje,
skjelver og flygter! —

(Sigurd iler ud).

Tak Fader, du kan bøje
Sindet tilbage mod dets første Pligt! —
— Men hvem var han, der saa saa underligt?
Er det ej nu, som hele Togets Glands,
siden jeg saa ham, blot gaar op i hans?
Jublende Lyst jeg havde til at følge!
Men jeg er Pige og maa saadant dølge.
O, var jeg Mand! — Jeg kan jo aldrig naa
ud fra min Krog, did alle Tanker gaa! —

Saadan som Tonen dør hen i det Fjerne,
dør mine Haab, der fulgte den saa gjerne. —
— Alting er Stilhed. — Hør, den har jo Sprog:
»hvad vil du Barn? Det var et Kongetog!«
(ud ad nærmeste Dør).

Sceneforandring.

Kongelig Hal, stærk Musik. Ind kommer det kongelige Følge, først nogle af Kongens bedste Mænd, Par om Par; saa Banneret foran Kongen; efter ham hans Søn Haakon; en pavelig Legat med glimrende Følge, som nu ganske fylder Rummet, men danner en Vej op til Thronen (uden Krone), som staar tilvenstre for Tilskuerne i Forgrunden. Kongen bestiger Thronen. Ved højre Side stiller Haakon sig, ved venstre den pavelige Legat; Jon Staal med Banneret midt foran. Birkebejnerne har alle røde Benklæder (Hoser), Kapper af forskjellig Farve, Hjelme og Skjolde med Kors. Idet Kongen bestiger Thronen, hilser ham et hurtigt, tre Gange gjentaget: „Held dig Konge!“ samt Fanfare).

Femte Scene.

Sverre.

Jeg takker Eder; her i gamle Oslo
er det nok bedst, vi hilser paa os selv
og sparer Byen for saa dyrt et Udlæg.
Skjønt Kirkens Klokker vare nok saa flinke,
er det vel muligt, de gav bedre Klang,
hvis Sverre fulgtes op til Kirkegaarden.
Men Herren vilde, at vi fulgtes hid.
Hin Tvedragts Aand, som hylte gjennem Slaget,
er atter truet under Jordens Laag.
De Mænd, som trodsede mod Lovens Orden,
er for den Evige til Dom hensendt.
Vort Fædreland, der sad i Blod og Taarer,
skal langsomt rejse sig og skride frem.

Det er vel fattigt, men i Fred og Frihed
vil Lidet voxe, til det bliver Stort.
Det har ej Raad at holde mange Herrer;
til Gjengjæld hver sig føler Herre selv,
Disse de Ord, hvormed jeg Viken hilser,
Skjønt knapt det vented at faa fler' af os.

(sætter sig. Munterhed, men dæmpet).

En (melder).

Hr. Biskop Nikolaus Arnesson,
fulgt af Abbed fra Hovedøens Kloster,
og Domkapitlet, samt fler' gode Mænd,
fra By og Land, vil hilse Eder, Herre!

Sverre (siddende).

Det er os kjært. — Lad dem kun føres frem.

(De Omtalte kommer; Følget bliver i Baggrunden).

Nikolaus

(i fuld Skrud., træder frem, bøjer sig paa præstelig Vis for Thronen).

Laudatus Jesus Christus!

Alle de Tilstedeværende.

In aeternum!

Nikolaus.

Stormægtigste og naadigste vor Konge!
Hvor sandt det Valgsprog, som du satte dig:
Sverre, rex magnus,
vitis ut leo, mitis ut agnus!
For dine Fiender et Skrækkens Skjold,
for dine Venner som et lifligt Solskin.
Jeg, som du vidste, hørte til de sidste,
jeg bad hver Dag til Gud om Retfærds Sejer:
Nu ser vi tydeligt, hvad Forbøn vejer!
Thi nu du staar paa dine Fienders Nakke

og Norges Ravne gav du nok at hakke.
O, hvilken Sejer! kan du en til faa,
da er der Ingen mer', som du kan slaa.
Ja hine Slægter, som med Harald bygged',
snart ere borte, og du staar betrygget!
Saa flad og flak er snart den hele Scene,
du, Herre Konge, du staar høj alene!
Gid Kirkens Spir sig ogsaa vilde bøje,
Saa var der Intet mer', som skar dit Øje.
Thi jeg vurderer, som du ved, din Virken
ej blot blandt Adelen, men og i Kirken.
O, du er stor, selv Kirkens Overhyrde
vil du jo lette lidt for al hans Byrde.
Hvad ingen Kristenhedens Konge voved,
der holdt sin Kongsed og den Pagt, han loved,
det vover du. Det Store sprænger Loven,
og følger blot Indskydelser fra oven.
Jeg ser dig størst, som da paa Tordenvogn
i bjerghøj Majestæt du brændte Sogn.
Med Skræk stod slagne alle Landets Mænd
og tifold Ydmyghed de gav igjen.
Saa Land du dyrker og besaar med Hæder, —
dog er der kanske ogsaa dem, der græder!
Men ingen Storhed kjøbtes uden Taarer,
det ved du bedst, og dig de neppe saarer.

Nu har jeg hilset dig i Vikens Land,
ej som jeg ønsked, men som jeg det kan.
Skjænk os tilsidst din kongelige Naade;
vi skulde lønne dig, hvis vi fik raade!

(En Mumlen gjennem Forsamlingen).

Sverre
(efter et Ophold, siddende).

Vi vil ej takke dig nu her paa Stedet;
men vist ved Lejlighed engang det sker.
Her er en Mand, som önsker hilse paa dig.
Han er fra Rom, er pavelig Legat,
og kom til Landet, for at sælge Aflad.

(Nikolaus bukker dybt).

Den Mand har tilbudt, hvad mig før var nægtet,
nemlig den dyrebare Kirkens Krone.

(Nikolaus kan ikke skjule sin Forbauselse).

Jeg ser det paa dig, at hin Tidende
er dig den kjæreste, jeg nu kan bringe. —
— Martin, kom hid!

Martin kommer, de taler en Stund sammen, da viser Martin ham Documenter, hvori han fordyber sig, kalder siden En og Anden af Hirden, der nærmer sig og knæler, taler sagte med dem; der tales halvhojt mellem Følget.

Haakon (paa samme Tid).

Jeg staar paa Gløder, faar det aldrig Ende?
Jeg vil udbede mig at maatte gaa.

(han taler til sin Fader, som gjør en nægtende Bevægelse).

Nikolaus
(som samtidigt fra Forgrunden har betragtet Legaten i megen Uro, gjør endelig Tegn til ham, og Legaten kommer).

I ved nok ej, en pavelig Banbulle
mod Kongen, Landet, ventes med det Første?

Legaten.

Det er umuligt!

Nikolaus

Sandt, som vi staar her!
Hvis I ham kroner, er I Døden nær!

Legaten.

Krist sig forbarme!

Nikolaus.

Han har tvende Koner,
og han er Præst, er ikke løst fra Ed.

Legaten.

O hvilken Tidende!

Nikolaus.

I vil nok handle
med Kirkens Aflad — søger derfor Gunst.
Tilgiv, at jeg, der kun er Lydbiskop,
saa frit tör tale til Legat fra Paven.
Men her er Alt forandret fra den Tid,
I drog fra Rom; — I bør helst fare varsomt
og søge Gunst hos Landets egen Kirke:
at søge Kongens, er at miste Pavens.

Legaten.

Sig, hvad forlanges der?

Nikolaus.

I strax paa Stedet
Undskyldning giver for hans hele Hird;
han skal forstødes fra sit sidste Haab,
og det skal gjøres, saa hver Mand det hører;
da triumferende vil Kirken staa.

Legaten.

Men hvad vil følge?

Nikolaus.

Ak, hvad tør han vove

mod pavelig Legat? Og her staar jeg.
I saa jo selv: mig nødes han at taale.

Legaten.

I vil stadfæste, hvad jeg gjør og siger?

Nikolaus.

Ej jeg alene, men den hele Kirke.
(de fjerner sig).

Sverre
(som har set dem sammen, følger dem med Øjnene, idet de skilles).

Da vi har — (ser Legaten træde frem, standser).

Legaten.

Tilgiv, men I sagde før,
at jeg har tilbudt Eder Kirkens Krone.
Det kom uventet mellem andre Ting
til andre Mænd, saa det var helt uhøvisk
at svare strax. Nu være det mig tilladt
i Ydmyghed — det var ej ganske saadan.
Jeg kom jo fremmed her til dette Land,
I tog imod mig som en naadig Herre.
Vi talte engang om hin Sag; jeg sagde,
at som Legat har jeg jo Magt at krone. —
Saavidt jeg skjønner, er ej deri Tilbud.
Lidt efter lidt har jeg jo spurgt mig for,
som Brug kan være, har nu ogsaa spurgt
den fromme Herre, Biskop Nikolaus.
(Nikolaus generes).
De siger Alle (ikke mine Ord —
thi jeg er fremmed, jeg kan Intet vide)
de siger Alle, Kirken tør ej krone

den, som har dobbelt Ed mod Kirken brudt.
Saa ubehageligt — vær fuldt forvisset —
saa nødigt, tungt — ja, jeg kan sige —

Sverre (som har rejst sig).

— Nok!

Saa Vinden blæser ifra denne Kant!
Da skal jeg sige dig et Ord for sandt:
Du er Bedrager! (almen Bestyrtelse).
Ikke mer Legat,
end jeg kan haanes i min egen Stat.
Jeg saa det strax paa dine myge Fagter
og din Bedrift at være Sjælsforpagter:
du er en Byld af dem, som trives stygt
paa Kirkens Legeme, naar det er sygt.
Men der er Mange, som sin Tro hengav;
jeg derfor gjerne dækker ord'ntlig af.
Du maatte spares med at staa til Skamme,
til Broder Bisp fik vises med det Samme.
I saa det Alle, at de stod og hvisked;
den Krog, de bøjed', ej Kong Sverre fisked.
Det er den første ej, som Kirken byder:
hør, hvad er hændt en anden graa Forbryder.
Erkebisp Erik, som fra Olafs Lov
til sig og Kirken vilde drage Rov,
og om vor Sag formørked Pavens Sind,
saa han ej saa — Erik er vorden blind!
— Ja han er blind; se dog Guds strenge Straf!
Det blev ej mig, det blev sig selv, han traf.
Om Ban han bad for mig og dette Land,
men se, Gud Herren satte ham i Ban!

Saaledes hver det gaar, som Lydpligt glemmer:
der hænder Noget, som sligt Hovmod stemmer.
I, mine Mænd, som har mig trofast fulgt
i Lykkens Sol og dengang den var dulgt,
nu faar I vælge til den rette Vej:
Tror I nu disse, eller tror I mig?

Alle.

Dig, dig! dig, dig!

Nikolaus.

O hvilken Hykler! Du, Sanct Olaf, hører!

Legaten
(hans Følge har samlet sig om ham).

O lad mig tale! Lad mig svare for mig!
O hør mig Konge! o blot nogle Ord
i Ydmyghed, som det min Stand sig sømmer,
skjønt jeg staar her som pavelig Vikar
og kunde kræve, at han ej blev krænket.
Min Sjæl bedrøves indtil Taarer, Herre,
at Du henreves til slig Heftighed.
Jeg stakkels Fremmede foruden Hjælp!
O dette Land! O Biskop Nikolaus,
tal nu! —

Nikolaus.

Tilgiv mig! Nu for anden Gang
I nævner mig!
(Til Kongen):
I nævnte mig jo ogsaa!
Vi hvisked', sa' I — ja naturligvis:
i Kongens Nærhed kan ej tales høit.
Legaten selv vil kunne bedst bevidne,

at, hvad jeg sagde, var saa rent uskyldigt,
saa ganske viet til min Tjenerstilling:
han staar for højt for Oslobispens Raad
og for min Hjælp; ham vil Sankt Peder hjælpe!
Besynderligt, at jeg faar Del i dette,
ja jeg tror næsten og i Eriks Blindhed.
Jeg skal da være baade her og der,
den Enes Tunge, og den Andens Stær.
Men det jo glæder mig; thi det beviser,
hvor fjernt du søger, naar du mistror mig.
Jeg —

Sverre
(gjør en afværgende Bevægelse).

— tror, at Begge nu har talet nok. —

(til Legaten):

Før trende Solemærker er du borte.
Ej Aflad sælger du i mine Riger.
Jon Haleson! Du paaser, at han fjernes.

Legaten (gaaende).

O dette Land! O Biskop Nikolaus.

(Jon Haleson kommer ind igjen).
(Taushed).

Sverre.

Saaledes er der blandet bedsk Malurt
i dette Festens og Hjemkomstens Bæger.
Farvel, I Høvdinger! Sørg godt for Hæren. —
Du, Haakon, følger under Kongens Banner. —
Du, Biskop Nikolaus, bliver her.

(Først Banneret, saa Haakon, saa de Andre, Par og Par forbi Thronen).

Sjette Scene.

Sverre. Nikolaus.

Sverre
(stiger ned; de ser en Stund paa hinanden).
Det Dummeste, jeg i mit Liv har gjort,
var, at jeg tillod, du blev Bisp i Oslo.

Nikolaus.
Indrømmer villig, at det var et Fejlgreb.

Sverre.
Skal vi saa tale som foruden Vidner?

Nikolaus.
Hvad jeg har stundet til i mange Aar!

Sverre.
Saa er vi ene. — Tag en Stol, vi sidder.
(de sætter sig; efter en Pause)
Hvad syntes du, ifald du landsforvistes?

Nikolaus.
I gjorde Uret, — vi kom fler tilbage.

Sverre.
Men, — hvis du faldt — en Aften, du gik hjem?

Nikolaus.
Det tør I ikke; — thi min Slægt og Paven —

Sverre.
Af Vanheld faldt du; — Ingen vidste, hvem. —

Nikolaus.
Slig som nu Sagen staar, — som død jeg talte
med større Kraft, end dengang da jeg leved.

Sverre.

Ja, du har Ret. Jeg frygted, du var modig.
Jeg ser, dit Mod er bare Sikkerhed.

Nikolaus.

Jeg skulde sagt det uden Prøve, Herre.

Sverre.

Men var du modig, sad jeg neppe her,
skjønt jeg har Ret, og du har grusom Uret.

Nikolaus.

Var jeg en Helt, som I er, Herre Konge,
Jeg havde Ret, I et uroligt Liv.

Sverre.

Hvortil den Strid? Se dog, at her hos mig
er større Mark for din Ærgjerrighed.

Nikolaus.

Vel, Herre, er jeg ingen Helt i Slag;
fra jeg var Barn, ej Blod jeg taaler se;
faar næsten Afmagt; Gud den Grændse satte.
Men saadan Helt, som lever for en Ting
i Tyndt og Tykt, tror jeg, at jeg kan være.

Sverre.

Den Ting, du lever for, er kun dig selv.

Nikolaus.

Da blev jeg Høvding, som jeg fødtes til,
og ikke Præst. Nej den er sagtens Mere.

Sverre.

En Biskop nutildags er mer end Høvding.

Nikolaus.

Paa en Vis sandt. Dog, var jeg Høvding, Herre,
der kunde vindes, hvad ej nu kan vindes.
Men hvad jeg vil, og hvad jeg kjæmper for,
saagodt jeg kan, er rolig Magtfordeling.
Nu har I Alt, og hvor skal det saa ende?

Sverre.

Jeg ikke Alt, nu ere Alle lige;
En holder sammen, denne Mand er Konge.

Nikolaus.

Men, naar nu Kongen tages bort engang?

Sverre.

En Konge dør ej —

Nikolaus.

Men naar han er Intet?

Sverre.

Naar han er Intet?

Nikolaus.

Og saa Fienden kommer,
Hvem har da Magten til at samle Folket?

Sverre

(rejser sig, strax ogsaa Bispen).

Naar han er Intet? Det kan aldrig tænkes.

Nikolaus.

Jo, det kan tænkes; det er meget nær.

Sverre.

Du mener — Krist! Naar Kongen er et Intet!

Nikolaus.

Og Danen kommer, eller ogsaa Svensken,
slaar en Hob her, en anden der,
den ene Landsdel ved ej af den anden;
thi Thronens Rødder ere hugne af
i hine Slægter, som I fældte, Herre,
løs flyder den som Baad i aabent Hav
og kantrer hurtig, naar den ei har Styrer,
— hvor bliver saa Jer Lighed og Jer Frihed,
naar Fienden tager os i stykkevis?
Den bliver Trældom for os Allesammen!

Sverre (stille).

Du skuer langt, men endnu neppe langt nok.
Det er ej tænkeligt, at hvad er Ret,
dybt i sig selv, udover alle Tider,
— og det er Ret, at alle Mænd staar lige
i Statens Vilkaar, saa de kunne kappes —,
det er ej tænkeligt, at, hvad er Ret,
skal blive Uret i en enkelt Tid.

Nikolaus.

Hvad kaldes Ret, bestemmes jo af Forhold.
Og se paa Landet, — kan her være Lighed,
saa plump, udannet, som sig Hoben vælter?

Sverre.

Blir aldrig bedre, Biskop Nikolaus,
saalænge Kirken har slig Magt i Staten;
thi se, den hviler paa Uvidenhed.
Ej heller bedre, naar saamange Stormænd
Udsigten spærrer for hver enkelt Mand.

At vente altsaa er at slippe Alt.
Jeg leved blandt dem, skjod mig langsomt op
ved Hjælp af dem. Se dog, hvad Kraft de ejer!

Nikolaus.

Naar I dem bruger, bliver det til Kraft;
men uden Eder er de blot Forvirring.
Se, se dog fremad, — I ser Eder bange.

Sverre.

Ogsaa tilbage. Har du set et Land
med saadan Dygtighed, utrolig Storhed
halvhundred Aar at bryde ned sig selv?
Blot Fjerdeparten af den Kraft, her spildtes,
tre, fire Kongeriger kunde bygge!
Hvem er det, andre end de store Slægter,
som nys du sagde skal forene Landet,
der saadan stykkevis det grusomt myrded?
    Ja, om mig Herren gav det lange Syn,
at jeg i Fremtid saa en Fiende komme,
naar ingen Konge sad til Rors, ej Herrer
der var at værge det i Kongens Sted,
og Bonden pløjed, vidste neppe af,
at han blev anden Mands, — ja, om jeg saa det —
(holder inde).

Nikolaus (nærmere).

Ja, om I saa det?

Sverre (ydmyg).

Olaf os bevare!
Men Intet ugjort! — Det var Ret for Gud! —
Et Folk kan lægges til, ret som en Ager;

men se, den modner dog, imens den ligger,
og naar den vækkes, er der ingen Sten,
ej heller Rødder, som skal fjernes først,
ej heller Sygdom; men den smiler strax
med friske Øjne i hvert lille Ax. —

Nikolaus.

Hvis det blev sandt; — hvis Landet atter vaktes,
der blev dog Noget, som ej kunde vækkes:
hin Storhedsaand, som store Slægter giver.

Sverre.

I mindre Land' gjør den kun Eventyr; —
Hvordan? vi staar jo — lad os sidde ned. —
Ja, Nikolaus, du er født i Rigdom,
af højest Æt, og tænker paa de Store.
Men jeg var Bonde, førend jeg blev Konge,
har tænkt saa smaat fra den Tid paa de Smaa.
Som Klerk jeg læste, det gav mange Tanker;
jeg siden rejste, saa det Læste efter.
Da hjem jeg vendte, bar jeg Planer med.

Nikolaus.

Blod har de kostet os, men hvem har høstet?

Sverre.

Vist Ingen endnu paa de første Aar,
kanske paa mange; men der høstes nok.

Nikolaus.

Jeg tvivler, tvivler! — Derfor vil jeg handle.

Sverre.

Det har jeg set. De Sværd, som Halkell sendte,
er alle rundne af din Tunges Rod.

Nikolaus.

Om nu jeg tilstaar, er det ikke sagt,
jeg gjør det siden. —

Sverre.

Dernæst Erkebispen.
Paa dit Raad nægted han at krone mig,
Paa dit Raad flygted han til Absalon.

Nikolaus.

Er ej umuligt.

Sverre.

Siden Sigurd Jarlsson
paa dit Raad svigted mig og samled Hær.

Nikolaus.

Ja det er rigtigt.

Sverre.

Men det Allerværste:
Erik, min Broder, blev i Viken myrdet
med al sin Slægt og sine Sysselmænd!

Nikolaus (stærkt).

Ikke ved mig!

Sverre.

Men vistnok med din Vilje.
Du er den frygteligste, jeg har kjendt.

Nikolaus.

Nu vil jeg svare Eder. — Det har Hast.
— I bruger Magten — men jeg bruger Alt! —
Ej Gud jeg frygter: thi han ser min Hensigt.
Ej Lov jeg frygter; — I faar ej Beviser.

Sverre.

Men fik jeg dem!

Nikolaus.

Mig kan blot Paven dømme.

Sverre.

Stol ikke derpaa! Havde jeg Beviser!

Nikolaus (rejser sig).

Hvordan? I voved?

Sverre.

(der har taget en Kniv frem, som han har leget med).

Ja saasandt jeg voved,
som denne Kniv jeg lægger i dit Sæde.

(rejser sig).

»Nu mine Fienders Varselsaander
omsvæve mig«, — sank du strax i Jord
til Erling Skakke, og de Mænd, jeg ser,
vi spartes visselig for megen Synd.

Nikolaus.

Lad mig nu gaa! Jeg tænkte, Eders Aand
var stor nok til at rumme Modstandstanken. —
— Jeg tænkte, at I saa hver Plan henfamle
som Straa for Stormen, hvis den ej fik Grændse!

Sverre.

Den ydre Modstand er mig ingen Grændse.
Her er min Grændse, dybt her i mig selv.
Men hvor er din?

Nikolaus.

Der staar den — for det Første!

Sverre.

Saa haaber jeg, jeg skal dig Grændse finde!

Nikolaus.

Saalangt I lever; — men jeg lever længer.

Sverre.

Skynd dig at gaa! — at du skal ikke lyve.

Nikolaus.

Det tør I ikke! — Hvorfor dog saa vred?
Se, jeg er rolig! —

Sverre.

Hvis du ejed Vrede,
du ejed Alvor. Men din store Aand
i Rummet vælter som en kaad Orkan.
De Maal, du nævner, ere kun som Skyer,
du jager foran dig i Øjeblikket.
Dit Mod, dit Seerblik, ja selv din Smerte
er ogsaa kun glandsfuld Indskydelse,
som overrasker, men dog mest dig selv.
Hvor vil du hen?

Nikolaus.

Naar vi er begge døde,
Saa skal du se det!

Sverre.

Skam faa hver en Mand,
som ikke ved det, førend han er død!

Nikolaus.

Saalangt du lever, ved jeg sagtens godt,
hvorhen jeg vil. Og kanske ogsaa siden, —
men vælger bedst, naar jeg staar midt i Tiden.

Sverre (tier en Stund).

Du skabtes stor, men du blev meget liden.

Nikolaus (smiler).

Og dog jeg rummes ej i dine Planer?

Sverre.

De gaar for roligt, paa for lige Baner. —
Nu kjender jeg dig for en anden Gang.
Gaa kun med Fred — til rigtig Tid og Sted.

Nikolaus.

Til da sker Meget, som I nu ej ved!

(Nikolaus gaar).

Sverre.

Halvhundred Aars fortsatte Lovløshed
har skabt Uhyret med de hundred Hov'der.

Syvende Scene.

Sverre. Siden **Martin.**

Sverre (forfærdet).

Hvis Kongen var et Intet! — Martin! Martin!

Martin (kommer).

Her er jeg Herre! Jeg har ventet længe.

Sverre
(gaar et Par Gange op og ned).

Sig mig, du Martin — du er dygtig Læge —
— tror du, min ældste Søn —

(standser tvært foran Martin).

— tror du, han lever?

Martin.

Det Spørgsmaal, Herre!

Sverre.

Hvorfor blegner du?

Martin.

Det kom saa hurtigt. —

Sverre.

O sig mig det Hele.

Martin.

Hvis Herren vil, han lever mange Aar.

Sverre.

Men saa? —

Martin.

— Brystsyge —

Sverre.

— læges sjelden?

Martin.

— Ja —

Sverre.

Saa er det sandt, hvad jeg har ofte anet!

(bliver staaende).

Martin

(lidt nærmere og varsomt).

Guds Veje, Herre, ere altid gode. —

Sverre.

Saa staar mit Haab og hele Rigets Fremtid
til Haakon! Ak — og han er saa letsindig.

Martin.

Han er saa ung —

Sverre.

han har ej Sjæl for Mit. —

Ræd flygter han, som om han fik en Rift,
naar jeg vil hefte i hans Flagretanker.

Martin.

Han sværmer endnu og maa have Tid.
Opdraget, som han er, paa ensomt Sted,
blandt Bøger, Skaldegjenklang, finder han
al Verden ny og vil forsøge den.
Men han er dygtig; se den høje Saga,
Barlaams og Josafats, som han fra Romersk
har ført paa Norsk, se hvilket Arbejd, Herre!
Det norske Sprog, saa siger alle Lærde,
er aldrig skrevet med en større Rigdom,
saa fint i Følelsen, saa rankt i Tanken.

Sverre.

Martin, du lover mig højtideligt,
at dette varme Sind maa ikke fanges
af Elskovsleg. Afholden som en Munk
maa han opdrages. — Kongesønners Letsind
er bleven Sværd for alle disse Oprør.

Martin.

I ved jo, Herre, at jeg trolig vaager.

Sverre.

Saa vil jeg selv ham prøve snart; — maa vide,
om ret han duer. — — (idet han henter sin Kniv).

Sig mig, du Martin,

hvad tror du om Legaten?

Martin.

Hvilket Optrin!

Sverre.

Hvad Andet var at gjøre? — Og desuden:
han er Bedrager.

Martin.

Men hvis I tog fejl?

Sverre
(vender sig pludselig).

Ja, jeg maa krones, før han naar til Rom!

Martin.

Og Bisperne, fra hvem jeg gav Jer Brev',
nu kommer de, — og her blir ingen Kroning!

Sverre.

Men krones maa jeg, førend Stormen naar!
Min Erkebisp er rømt til Absalon,
og han er ikke til at spøge med, —
og saa Legaten og Hr. Nikolaus. . . .
Det aner mig, at Kampen nu begynder
med rigtig Alvor. Faar jeg ikke Kronen
forinden, Martin, faar jeg den vist aldrig.

Martin.

Og uden den vil Folket ikke tro.

Sverre.

Saa mine Sønner! En er syg til Døden,
den Anden Letsind og Barnagtighed.

Martin,

Husk Hellig Olaf, Eders Himmelslægtning,
hvad han har lidt, men se, hvor stort han sejred!

Sverre.

I sidste Slag jeg loved rejse ham
et herligt Billed i hver Kongebolig,
hvis han gav Sejer. Lad det her i Oslo
oprejses strax. —

Martin.

Det var et vakkert Forsæt.
Nu er I træt, søg nu lidt Hvile, Herre.

Sverre
(som tager sine Breve).

Ja, siden, siden (gaar, vender om).
— Biskop Paal i Bergen
maa have Eftermand. Hvem tror du, Martin?

Martin.

Kan ikke vide det.

Sverre.

Du kan jo gjette?

Martin.

Naar jeg fik tænkt mig om —

Sverre.

Gjet paa dig selv!

Martin.

Jeg, Herre Konge?

Sverre.

Du maa have Løn
for alt dit Venskab. Jeg en Ven i Kirken.

Martin.

Min høje Herre! — Men hvem skal saa Haakon —?

Sverre.

gaa over til? til mig. — Er det bestemt,
at han skal arve, maa han strængt opdrages,
og jeg maa kjende ham; det gjør jeg ikke.
Jeg havde jo saa Meget at bestille. — —
— Nu: vi vil haabe, at det ej gaar ilde!

(De forlader Scenen).

ANDEN AKT.

Et større Værelse i Oslo Kongsgaard. Hovedindgangen midt paa venstre Væg for Tilskuerne. Den højre Væg har to Fag noget lavt liggende Vinduer; under disse Stole til begge Sider, med en kongelig Stol som Midtpunkt. Højt op i bagerste Væg en Nische; dens Fod er noget fremspringende med fast Gelænder til begge Sider. Værelset er nylig dekoreret, og saaledes, at Nischen danner dets arkitektoniske Midtpunkt. En fritstaaende Stige, let at føre, staar op mod Nischen.

Første Scene.

Jon Staal. Jon Haleson.

(staar paa Scenen).

Jon Staal (peger op).

Der skal Kong Olaf staa?

Haleson.

Saa siger de.

Staal.

Det synes, som han skulde op idag.

Haleson.

Det skal vel gjøres under Stads og Sang.

Staal.

Han skulde hjælpe lidt paa Landet først.
Det, som du bringer, er betænkeligt.

Haleson.

Og splinternyt. — Hvo, som i gamle Dage
paa Frostathing var folkevalgt og kaaret,
var ogsaa Konge uden vidre Snak.

Staal.

Nej, nu skal Kirken blande sig i Alt.

Haleson.

Men at den kan faa Folket til at tro?

Staal.

Ja, her i Viken!

Haleson.

Alle som een Mand
stod op og sagde: »Lad ham blive kronet,
saa skal vi give ham den Skyld, han kræver.«

Staal.

Fordømte Bispepaafund! — Skjønner ikke,
at Kongen under ham saa langt et Liv.

Haleson.

Stod han alene, var han sagtens hugget;
men Pakket voxer som et Klungerkjær;
den Ene hænger i den Anden fast,
og Roden, ser du, slaar for dybt i Jorden.

Staal.

Han vil nok harmes, naar han hører dette.

Haleson.

Aa ja, han hører ikke meget Godt
fra Dag til anden.

Staal.

Nej, du kan saa sige.

Haleson (ser ud).

Hvem løber der?

Staal (ligesaa).

En eller anden Galning.

Haleson.

Nej, det er Haakon! Kongesønnen!

Staal.

Nu! —

Han bærer ikke paa sin Faders Sorg.

Haleson.

Han er paa Jagt igjen! — Ja se, ja se!
En udklædt Jente!

Staal.

Ja, jeg tror det næsten.

Haleson.

Hvor ræd hun flygter!

Staal.

Ah, der fandt hun Vej!

Haleson.

Ha — ha! han kom af Sporet! —

Staal.

Men hvor er hun?

Anden Scene.

Inga. De Forrige. Siden **Haakon.**

Inga
(udklædt som en fornem Mands Søn).

O hjælp mig, hjælp mig! Der er En bagefter!
Jeg vented Kongen, vilde blot ham se, —

Maria ved det, vilde intet Andet!
O gjem mig, hjælp mig, jeg skal gaa igjen!

Staal.

Ja vist, en Jente!

Haleson.

(peger mod Nischen).

Op i Hullet skal hun!
Did ser han ikke —;

Staal.

Ja i Hullet skal hun!

Inga.

Nej, ikke did! —

Staal.

— Kom, ingen Sladder her!

(hun føres hurtig op).

Se saa, nu flytter vi tilside Stigen (de gjør det).

Haleson.

Man skulde tro, at hun var En fra Olaf!

(Haakon kommer farende).

Staal.

God Dag, Hr. Haakon! — Har du set din Far?

Haakon.

Nej, men en Jente, — ja det var en Gut,
hun — han, ja, ser I, for det var en Jente,
bestemt den samme ifra Bispegaarden,
og som jeg saa i Byen sidste Søndag.
Da — da han løb, hun kasted ikke Foden
saadan i Vejret, — holdt ej heller Armen
i Krumning saadan, — og da hun stod stille,
hun putted Fingrene i Munden, saadan —
ganske som Piger gjør — men nej, hvor er hun?

Jon Haleson.

Han er i Vinden!

Staal.

Lad os heller gaa —

Haleson.

Se ej for højt; da kan du snuble, Kongssøn!

(til Staal).

Saa let og glad —

Staal,

Men vi maa søge Kongen.

(de gaar).

Tredie Scene.

Haakon. Inga (i Nischen).

Haakon.

Hvor hun var dèjlig! — Men hvor kan hun være?

(løber lige op mod Inga, som tror, hun er set, og giver et Skrig; Haakon tumler tilbage).

Nej, staar du der? hvor højt du alt er kommen!

Inga.

Jeg er saa skamfuld, og jeg er saa ræd dig!

Haakon.

Ah! Frygten røber dig, som Flugten før!

Inga.

Hvad vil du mig?

Haakon.

Blot se paa dig deroppe.

Inga.

Gaa lidt tilside, skal jeg komme ned.

Haakon.

En Spurv i Haanden, ja, du kjender Resten.

Inga.

Ja, jeg skal blive dig de ti paa Taget!

Haakon.

Vær nu oprigtig og hav Tillid til mig,
jeg er saa trofast, jeg skal Intet røbe:
er du vel Gut?

Inga.

Er du en Jente kanske?

Haakon.

Ja, er du Gut, saa vil jeg være Jente.

Inga.

Hør der bag Døren, hvor de kalder paa dig!

Haakon.

Lad dem kun komme, jeg er ikke bange.

Inga.

Hvis det var Kongen! Hvis han saa mig her!

Haakon.

Han vilde sige: »Hvorfor staar du der?«

Inga.

Ja Stigen, Stigen; hvor er Stigen? Skynd dig!

Haakon.

Ja Stigen, Stigen!

Inga.

Nej se der!

Haakon.

Der stod den! (bringer den).

Nu staar den sikkert, — kom saa hid med Foden!

Inga.

Gaa Du først bort!

Haakon.

Tilstaa, du er en Jente!

Inga (træder frem).

Men hvorfor vil du? (tilbage). Nej, jeg vil heller vente!

Haakon.

Nu godt! Ja, Kongen kan dig løfte ned.
han kommer snart.

Inga.

Hvad siger du?

Haakon.

Det Sted
er ej det vanlige til Audientser;
men slige Smaating ej en Konge ændser.

Inga.

Jo, jo jeg er — ja, — jeg er det, du siger! —
men ej forraad mig for de andre Piger!
Jeg vilde endelig Kong Sverre se,
og som en Pige kunde det ej ske.
Her færdes Krigsfolk baade ud' og inde,
man kan ej vide, hvad de faar isinde.
Men du, det tænker jeg, du mig forstaar,
lad mig faa se ham, og saa glad jeg gaar!
Fra jeg var Barn, har jeg hørt Sverre nævne
med Had og Afsky for hans stolte Stævne,
men har dog fulgt ham som en trodsig Fugl
til Val og Uvejr, over Sø saa hul,
og bønfaldt for ham, naar det rigtig kneb,

og atter jublet, naar de Andre peb.
O, var jeg Mand, jeg rusted mig og rømte,
for at faa leve, hvad jeg om ham drømte;
men jeg er Kvinde, jeg maa liste hen
at se, hvad straaler over Nordens Mænd;
thi jeg har Hjerte for hans store Sag, —
der har du Grunden til mit Mod idag,

Haakon.

Kom ned, kom ned! Din varme, høje Tale
som Saga lyser over Kongens Sale!

(hjælper hende).

Du skal faa se ham! Det var mindste Løn
for saadan Troskab. — O, hvor er du skjøn!
Du skal faa se ham! Han er god, som stor.
— Vær ikke bange mig, — jeg har dit Ord.

Inga.

Jeg er ej bange dig; det gik strax over,
da jeg fik se dig.

Haakon (tagende).

Ved din Haand jeg lover,
at jeg skal være dig en trofast Ven!

Inga.

Din Stemme tillidsfuld mig drager hen
som før dit Aasyn. — Sig mig med det Samme:
mon ikke du er af en Høvdingstamme?

Haakon.

For Tanken takker jeg med Svar i Løn:
jeg hedder Haakon og er Kongens Søn. —

Inga.

Jomfru Maria!

Haakon.

Nej, bliv ikke bange;
thi du er mer end mig, o mange Gange!
Du er den Dejligste, som jeg har set,
jeg rent fortumles ved, hvad her er sket.
Jeg stod dig efter som en ussel Hund,
men standser skamfuld ifra denne Stund.
Dit Ord kan løfte og dit Øje binde,
nu er det første Gang, jeg ser en Kvinde!
Giv mig dog lidt af denne Magt, du har,
at vise Panden som en Dag saa klar.
Giv mig lidt Stilhed til hin dunkle Flok
af hede Tanker, jeg ej styrer nok.
O lad det straale af dit Barnehjem,
saa jeg af Mødet stiger bedre frem!

Inga.

Jomfru Maria! hvilke Ord han ejer!

Haakon.

De dog saa lidet mod sit Billed vejer.
Jeg husker ikke, hvad jeg forhen talte,
jeg er blot Tavlen, hvorpaa selv du malte;
jeg husker ikke, hvad jeg mere er,
jeg husker ikke, hvad jeg nu vil her;
men jeg maa tale, jeg maa bare sige:
du er det Dejligste paa Jorderige!
Du kom som Godvejr til en Sæd om Høsten.
du slog mit Øje som en Glands i Østen.

I Nat sank alle mine vilde Planer,
de Tanker suser imod høj're Baner;
om end de svajer som foruden Vind,
saa skal snart fyldes mit udslagne Sind.

Inga.

At han saa meget hos mig Stakkel fandt,
det kan umulig være rigtig sandt.

Haakon.

Ja, ja, du tvivler, og har Grund dertil.
Det gaar lidt fortere, end selv jeg vil.
Men jeg laa færdig for de store Rejser,
blot mangled Kræfterne, som Raaen hejser.
Jeg gav mig Landlov og drev Tiden bort
og gik og vented noget rigtig Stort.
Da se: fra Nischen, til min Helgen viet,
en Morgen tidlig efter Litaniet
du straalte ned! Da sang det i mig selv,
da slog det Straaler som en løsladt Elv.
Dit Ord gav Maal, mit Liv en høj Forklaring:
det var mig næsten som en Aabenbaring.

Inga.

Din Faders Gjerning, hvor den staar saa stejl,
er Maal; vist aldrig kan du styre fejl!

Haakon.

Det har jeg gjort; det var, som Noget taaged,
jeg gik i Drømme, mens en Kvinde vaaged.
Men dig jeg sværger, det er sidste Gang
jeg bort fra Vejen efter Daarskab svang.

Inga.
O, hvor jeg tror dig! Var saasandt jeg Mand,
jeg vilde følge, hvor du førte an!

Haakon.
Da havde Lykken jeg og Maalet inde.
O prøv at følge, skjønt du er en Kvinde!

Inga.
Jeg skulde, udklædt, være Gut som du!
Jeg frygter næsten, at du spøger nu.

Haakon.
Nej bære Kjole, løfte Slør og Krandse,
i Kongehallen baade synge, dandse!
Kanske mod Kvelden som de alle andre
i Skogen drømmende langs Vandet vandre.
Blot den Forandring, at du kaldes: min,
og jeg i Livet og i Døden: din.

Inga.
En Søn af Sverre! Har jeg og hørt ret?
Du kan ej være — nej, du er ej slet;
O, tilgiv Ordet! Men det kom saa fort;
jeg har ej ventet Noget, o! saa Stort,
og jeg maa tvivle, nej, jeg tvivler ikke,
jeg læser Ærlighed af dine Blikke,
men (knælende).
skaan mig, skaan mig, dersom du har talt
med mindre Mening, og jeg tyder galt.

Haakon (løftende hende).
O, Pige! elsked du saa højt som jeg,
min mørke Tale gav du solklar Vej.

Sig mig, hvad hedder du? Hvem er din Fader?
Jeg skal gaa varligt, siden Hast du hader.

Inga.

Jeg hedder Inga, men min Far er død.
I Borgarsyssel er jeg bleven fød.
Audun af Borg, min Moders høje Frænde,
han tog mig til sig, det han loved hende.
Jeg er paa Rejsen op til Thrøndelag,
men venter her og er i Byen idag.

Haakon.

»Inga,« »Inga,« o, hvor sødt det klinger!
Det løfter Væsenet paa hvide Vinger.
Det svæver om dig som om Blomsten Duften,
det er dit Eccho rundt omkring i Luften.
Jeg tror, at, hvis jeg skulde Navnet gjette,
jeg ved at se dig maatte nævne dette.

Inga.

Du lægger Meget i et lidet Ord; —

Haakon.

thi selv du i det med din Rigdom bor.
O lad mig drikke det af dine Læber!

Inga.

Nu maa jeg gaa.

Haakon.

O nej, o nej! Du stræber
forgjæves fly mig med dit Blik, din Tanke
jeg føler sittrende i Haanden banke;
stærkt brænder Kinden, rent som Altarflammen,
vi to maa leve eller dø tilsammen.

Inga.

Men du er Haakon, og en Søn af Sverre!

Haakon.

Og du er Datter af en mægtig Herre.

Inga.

Jeg saa dig ikke, førend nu paa Stunden —

Haakon.

Men strax det jublede: nu er hun funden!

Inga.

Hvad maa du tænke, naar saa snart jeg giver —

Haakon.

At jeg den Rigeste paa Jorden bliver.

(de kysser hinanden).

Fjerde Scene.

Sverre. De Forrige.

Sverre.

Kysser han ogsaa Drenge? —

(Inga knæler).

Hvad er det?

En udklædt, vakker. . .

(Haakon knæler).

Ogsaa han paa Knæ!

(til Haakon).

Hvad jeg har bundet i de mange Aar,
jo ud som Vildskud i dig Galning slaar!

Haakon.

(springer over og tager Inga rask ved Haanden).

Giv mig til Ægte denne unge Kvinde,
og fra idag du skal mig færdig finde!

Sverre.

Det var et Hastværk! — Jeg skal svare siden.
(til Inga).
Se ham ej mer — (Inga viger forskrækket).
— til jeg bestemmer Tiden.
(hun gaar, men i Forskrækkelsen af en fejl Dør).

Sverre (over til Haakon).

Jeg vil paa ingen Maade vide af det!

Haakon.

O Gud!

Sverre.

Alvorlighed og Højhed, Haakon! — —
Bring mig den Saga, du har oversat.

Haakon.

Den er hos Martin.

Sverre.

Andet, du har skrevet,
maa jeg faa se.

Haakon.

Det er saa lidet, Herre.

Sverre.

Er der saa Noget, — som du ønsker Haakon?

Haakon.

Nej, Intet, Herre.

Sverre.

Hvorfor altid: Herre?
Er jeg saa streng.

Haakon.

Min høje, ædle Fader!

Sverre.

Du saa mig ikke i din Barndom, Haakon,
og det var Tab, stort Tab for Beggeto. —
Bliv dygtig, Haakon! o saa skjønne Gaver! —
— Din Bror er syg; — bedrøv mig ikke mere!

Haakon.

O, aldrig aldrig!

Sverre (smiler).

Han er dog et Barn.
Fra nu af, Haakon, maa du ind i Livet,
selv om du sparker som en Gut mod Søen.

Haakon.

Jeg har besluttet det i denne Stund!

Sverre.

At du kan høre, hvad jeg har at bære,
vil jeg fortælle dig, at Vikens Bønder
mig nægter Skat, fordi jeg ej er kronet,
og Kronen, ved du, er i Kirkens Hænder.
Og Erlend Præst er kommen hid med Brev,
hvori der siges, at fra Pavestolen
skal komme Ban, endnu før Aar er omme.

Haakon.

O, Hellig Olaf!

Sverre.

Saa alvorligt er det.
Her er ej Tid til Leg og anden Daarskab.

(Inga kommer ind og søger at liste mod den rette Dør).

Hvis der nu leved saadan Kjærlighed
blandt Folket for mig, at jeg fik Bevis

paa Nikolaus, som er Skyld i Alt!
Gjør, hvad du kan, blandt unge Mænd i Oslo.
(mærker Inga).
Du endnu her?

Inga.
O, Naade, jeg gik fejl,
jeg er ej kjendt, og —

Sverre (vrèd).
— Har du hørt det Sidste?

Inga.
Nej, nej, jo, jo; men stol paa mig, min Konge!
(gaar).

Sverre (ser efter hende).
Snart kommer Bisperne, skal tale med mig; —
lad os forinden gaa en Tur tilsammen.
(de gaar).

Femte Scene.

Bisperne **Thore** og **Njaal** kommer; de bukker og hilser.

Njaal.
Han er her ikke?

Thore.
Nej?

Njaal.
Hvor ganske stille
der dog kan være i en Konges Gaard?

Thore.
Ja, her er stille.

Njaal.
Jeg maa ret erindre

de store Rugepladse ved et Hav.
Man ror indunder, og en enkelt Fugl
paa brede Vinger skjærer langsomt hen,
men kun et Skrig, og der er hundred tusind,
som fylder Luften.

Thore.

Men saa er det Synd
at skrige, Njaal.

Njaal.

Besynderligt, hvor stille.
Det spænder saa.

Thore.

Du vilde, her var Larm?

Njaal.

Saa glemte man sit Ærind og sig selv.

Thore.

Nu er vi her; nu maa vi vid're frem.

Njaal.

Men Nikolaus — tror du, jeg blir kvit ham?

Thore.

For vi faar vidst, hvordan han staar hos Kongen,
Forsigtighed os byder gaa forbi.

Njaal.

Hvad kan vi gjøre uden Nikolaus?

Thore.

Hvad Ret er, Njaal; han tør ej staa alene;
da blotter han sig.

Njaal.

Ja, — ak ja, ak ja! —

Thore.

Paa anden Side maa ej heller Kongen
for langt os føre, skjønt det er jo ham,
som vi vil støtte.

Njaal.

Alle disse Hensyn! —

Thore.

De trætter dig? —

Njaal.

Paa ingen Maade; nej; —
men Strid og Ondt, og disse stærke Ting,
der drager efter sig saa meget Andet, —

Thore.

De rokker dig?

Njaal.

Paa ingen Maade; nej; —
men — Jo, de trykker mig.

Thore.

Den Andens Rænker
dem kjender vi jo.

Njaal.

Ja, vi kjender dem!

Thore.

Han vil nok prøve!

Njaal.

End om han kom hid?

Thore.

Nu ja; — saa kom han.

Njaal.

Vi gjør kun, hvad Ret er.

Thore.

Vi gaar vor Vej.

Njaal.

Ja Sandheds, Ærligheds. —

Thore.

Med ham vi slutter ingen Pagt.

Njaal.

Slet ingen.

Thore.

Og intet Skriftligt.

Njaal.

Intet Skriftligt. — Vi —
vi vil jo kun, hvad vor Samvittighed,
vor Pligt mod Kongen —

Thore.

— og mod Kirkens Love, —

Njaal.

— hvor ej *collisio officiorum* —

Thore.

— er blot: „*disordo*“ *qvidam animi.*

Njaal.

Aa nej, min Broder, nej, ret ofte mere,
qvod dixit Papa: cave, cave, ne —

Sjette Scene.

Nikolaus. De Forrige.

Nikolaus (udenfor).

Gjør Intet, kjære Ven, gjør Intet! —

Njaal.

Gud!

Der er han jo!

Thore.

Se saa!

Nikolaus (udenfor).

Vær uden Frygt,

selv skal jeg melde. — Det er her de er? —

(Nikolaus kommer ind).

Laudatus Christus Jesus!

De To.

In aeternum!

Nikolaus.

God Dag, god Dag! Nej, at vi skulde træffes

saa rent uventet!

Thore.

Ja — du kan saa sige —

Nikolaus.

Og her — hos Kongen, Brødre?

Thore.

— Ja — hos Kongen.

Nikolaus.

At I saa ikke tager ind til mig,

til Eders Broder, Eders bedste Ven?

Njaal.

Det var vor Hensigt, men —

Thore.

— saa mødte vi —

Nikolaus.

Gaa mig forbi, som nu er Kirkens Ældste?
Er Kirken ikke een? Er vi ej ene
i at bestyre den? — Se, Erkebispen
er jo landflygtig, — Bergens Biskop død;
nu kræves Sammenhold og faste Planer.

Thore.

Ja, her er slemme Tider.

Nikolaus.

Slemme Tider.

Njaal.

Ja, slemme Tider!

Nikolaus.

Og paa vore Skuldre,
saa skrøbelige, hviler de med Vægt.

Njaal.

Den, som har Kjærlighed til Fædrelandet,
vil føle det —

Thore.

— Den, som har Del i Striden,
vil føle Mere —

Nikolaus.

Sandt. — Jeg beder tit
for Kongens Sjæl; — den er vist svært betynget.

Njaal.

Vist ogsaa deres, der forbitrer ham.

Nikolaus.

Vist ogsaa deres, der bestyrker ham.

Thore.

Det synes dog: den, som formaar at hjælpe,
maa hjælpe ham, der nu er Landets Skjæbne.

Nikolaus.

At I saa tænker, finder jeg naturligt.
Han hjalp jo Eder op paa Bispestolen.

Njaal.

Der gives dem, der ser personligt Hensyn
i hver en Mening.

Nikolaus.

Men Taknemlighed
er ædelt Hensyn, som vi Alle kræver.

Thore.

En kræver det, saalænge som vi aander;
det er vort Fædreland.

Nikolaus.

Der ser du selv!
Er Fædrelandet og Kong Sverre Et,
saa bør han hjælpes; det er hver Mands Pligt.

Njaal.

Vor Mening er det.

Nikolaus.

Det er ogsaa min. —
— I staar forundrede? Men hel naturligt

min Ytring falder. Hvem kan se sit Land
saa haardt nedbøjet uden og at tænke
paa Frelsens Midler? — Jeg tilstaar det frit,
jeg saa dem helst i Andre end Kong Sverre;
men er han Frelsen, bør han ogsaa støttes.

Njaal.

Jeg kan ej sige, hvor det undrer mig
at høre dette.

Nikolaus.

Jeg har skrevet ned
til Erkebispen; det er ej umuligt,
at han er villig til Forsoning, hvis
vi træder op isammen og med Styrke.

Thore.

Det overrasker mig! Først du, saa han?

Nikolaus.

Jeg tør vel sige uden Selvros just,
at Erkebispen hører mig —

Thore.

— Og du
har raadet ham at give efter?

Nikolaus.

— Deri,
at han skal krone Kongen, naar det fordres.
De andre Spørgsmaal kommer ikke hid,
de ere ankede for Pavens Throne.

Njaal.

Og derfor søgte du os?

Nikolaus.

For at sige,
vi bør forene os og støtte Kongen.

Njaal.

Talt af mit Hjerte.

Thore.

Vil du være her
og sige Kongen, hvad du har sagt os?

Nikolaus.

Ja, Ord til andet. — Men saa kræver jeg,
at vi er enige.

Njaal.

Det ved du jo!

Nikolaus.

Ja, lad os dog, saadan imellem Brødre,
med Haandslag sige: vi er Alle om det!

Njaal.

Det ved du jo!

Nikolaus.

Ja, jeg vil være sikker;
thi En, thi To kan ikke gjøre Stort;
men er vi Alle, har det anden Klang.

Njaal.

Det er jo sandt.

Thore.

Ja, deri har han Ret.

Nikolaus (byder Haanden).

Nu altsaa, Brødre: vi er Alle om det.

Thore.

Ja, hvorom egentlig?

Nikolaus.

Du spørger, Thore?

Om det at skaffe ham hans Kongekrone.
Jeg synes vide, at det største Ansvar
vil ramme mig, saa jeg vil være sikker.

Thore.

Jeg ser ej Fare i at indgaa derpaa.

Njaal.

Ja, hvorpaa egentlig?

Nikolaus.

Nu maa jeg sige!

Af lutter Omsigt glemmer I at gaa.
Jeg vil jo det, som I vil Beggeto,
vil Enighed. Jeg vil, at I skal sige
det først til Kongen, siden til al Verden
hel kort og godt: vi ere Alle om det!

Njaal,

Her er jo intet Skriftligt.

Nikolaus.

Mellem Brødre

et trofast Haandslag

Thore.

— *confirmatio sola.* —

Nikolaus.

Ja, helst paa Norsk, — kan ej saa stærkt Latin,
jeg er jo Lægmand; altsaa, lærde Brødre:

Njaal,
(giver Haanden tilligemed Thore).
Nu da, lad gaa: vi ere Alle om det.

Thore.
Det maa jeg sige: den Hjælp kom uventet!

Njaal.
Og vi, som skulde være saa forsigtig! —

Nikolaus.
Man lærer jo, saalænge som man lever.

Thore.
Der kommer Kongen!

Nikolaus.
Njaal, sig ham vor Hilsen!
(de stiller sig op, den ældste længst fremme, Njaal længst mod Døren.

Syvende Scene.

Sverre. De Forrige.

Njaal.
Laudatus Jesus Christus!

Kongen og de To.
In aeternum!

Njaal.
Alle Helgene slaa Vagt om Eder!

Nikolaus.
Paa Farens Dag!

Thore.
Og give Eder nu og altid Sejer!

Kongen.

Det glæder mig se mine Bisper hos mig. —
Men Nikolaus? —

Nikolaus.

Jeg vilde være, hvor de Andre var. —

Njaal.

Med samme Forsæt.

Thore.

Det at lyde Eder,
vor Alles Herre.

Njaal.

Og at byde Eder
vor fælles Hjælp af et oprigtigt Hjerte.

Thore.

Her kræves nu den største Enighed.

Njaal.

Det har os glædet, kan I tro, at finde
ham paa vor Side i den strænge Tid;
det gjorde Gud.

Nikolaus.

De Andre svarer for mig,
saa jeg behøver ikke sige Noget.

Sverre.

Saa vil jeg kort fremstille, hvad jeg ønsker.
og Eders Svar vil vise Sindelaget.
To tunge Budskab ere komne hid.
Folket oprører sig, fordi jeg ikke
er kronet Konge, som min Formand var;
mit Forsæt var, saa tænkte jeg, min Krone,

nu spørger de om Tegnet ifra Gud.
Det er det sidste Paafund til at nægte
mig Skat og Lydighed, — det maa I fjerne.
Jeg maa staa rustet med al Myndighed;
thi hør det andet, sørgelige Budskab.
Snart lukkes Kirkerne og Præster rejser,
snart nægtes Himlen hver, som hjælper mig,
snart prækes Korstog mod mit arme Land;
thi Paven rammer det med Kirkens Ban.

Alle Tre.

Med Kirkens Ban!

Njaal.

Gud staa os Alle bi!

Nikolaus.

Det var jo noget Andet!

Thore.

Hellig Olaf!

(de ser forbausede paa hinanden).

Sverre (afsides).

Er det vel tænkeligt, at her er Hjælp?

(højt).

Men, mine Venner, bliv ej strax saa bange!
End er ej Tiden, — giv mig først min Krone,
giv hurtig Hjælp, — saa skal vi prøve Kampen!

Thore.

Det kræver Mod, det, som I der forlanger;
Institutiones kjender I som jeg.

Sverre.

Jeg kjender dem, og derfor ved jeg ogsaa:
her er de overtraadt. Til det kan vises,

maa Landet holdes som et Skib i Storm.
Hver ved sin Gjerning, — eller vi gaar under!

Njaal.

O, hvilken Tidende!

Thore.

Den første Gang,
Banstraalen rammer i vort Fædreland!

Sverre.

Gud dem tilgive, som har kaldt den hid! —
Forsag ej, Brødre! Lad os holde sammen!
For Livet strider jo det arme Land;
løft Eders Hænder — ikke blot til Bøn,
men mandig Handling! (afsides). Min og Landets Helgen,
giv Ordet Kraft, saa jeg kan tale til dem! —
(højt).
Hvis Bannet rammer, førend jeg staar kronet,
saa flygter Folket, som jeg vilde samle.
Men er jeg kronet, straaler jo mit Tegn
igjennem Uvejrsmulmet som et Banner.
(imellem dem).
Hør mine Planer: I er trende her,
den fjerde vælger I, det bliver Martin,
min brave Hirdpræst. I er altsaa fire.
Vil ikke Erkebispen, saa maa fire
retvalgte Bisper træde i hans Sted.
Hvorfor Afhængighed, hvor ingen er?
I bærer Byrden, tag da ogsaa Magten!
Og staar jeg kronet, forend Stormen kommer,
har I min kongelige Tak og Hjælp,
og den skal baade, hvor Bisp Erik glipper.

Thore.

Vi selv har tænkt at ville gjøre Noget.
Men nej, saa dristigt turde vi ej tænke.

Sverre.

Saa dristigt, Thore? Er det da saa dristigt
at tage Rod og Væxt i eget Land?
Er det saa dristigt at tilbagevise
et Slaveri, som fældte Kejser Henrik?
Et Land saa langt fra Pavestolens Arm
skal kroge sammen strax, saasnart den løftes?
Nej, jeg forsikrer Eder, gode Mænd,
selv om I svigter, hvilket Gud forbyde,
til sidste Aandedrag jeg prøver dog:
her kæmpes ikke for det Aar i Aar,
men Landets Fremtid gjennem mange hundred.
Snart ejer Kirkerne det halve Land,
og hvad er Mere: ejer dets Oplysning,
vil ikke sprede den, opelsker Stormænd
til Bondeplager i den bange Nat,
som Fordom, Trusler over Folket kaster.
Det var ej derfor, at Kong Olaf faldt;
hans Martyrkrone maa vi kunne bære.
I andre Lande stod det samme Slag,
i Franken, Kejserriget, overalt
henvælter Kampen, hvor der staar en Kirke.
Her maa den vindes, — her er langt fra Lejren,
til Tab i nogle Ting, men Fangst i andre, —
hvis ej vi render som brystsvage Folk
efter hin Sol, der falder andetsteds,
men bygger Landet til vor egen Tarv.

I, Njaal og Thore, ere brave Mænd,
har engang svoret mig: ikkun at kræve,
hvad Hellig Olaf gav den norske Kirke.
Hans gamle Kampskrig er jo endnu mit,
hans Love er det, mine Birkebejner
opunder kradser, der de dør paa Marken.
Ham er det, Bisper, som I faar at vælge!
Du, Njaal, er yngst, giv du din Stemme først. —

Njaal (bævende).

Min Herre Konge, da I fik mig valgt,
I sagde ikkun, at det var, fordi
jeg kjendte Kristendom og Kirkeret.
Men dette her, — tilgiv mig, Herre Konge,
at det vil knuse mig. —
Naar I det løfter højt i Talen op,
fremblusser Pligten, blinker der et Forsæt;
men naar I tier — staa mig bi, Sankt Olaf! —
det vil nedbryde mig, — alligevel, —
— tilgiv mig, Konge, at jeg er bevæget —,
men jeg skal visseligen ikke svigte!

Sverre.

Det vented jeg; thi du har Hjerte, Njaal.
Nu Thore! Kast saa din Forsigtighed!

Thore.

Det gik mig her, som det er gaaet Mange,
at det, I taler, synes os det Bedste,
men ogsaa det, der altid kræver mest. —
— Ja, jeg har ikke ventet Stort af Erik,
for den Sags Skyld gaar jeg nok gjerne med.

Her er jo endnu intet Ban fra Rom,
og vi behøver ikke vide forud.
Desuden lover I os god Erstatning;
i slig en Tid maa den jo tages med.
Og naar jeg ved, at Paven har hørt vrangt,
og dømmer Andet, naar han hører sandt, —
er det nok muligt, — det vil sige, dersom
Bisp Nikolaus agter at gaa foran. —
Han er den ældste, og han vover mest,
og vi har lovet være Alle om det.

Njaal.

Ja, ja, det glemte jeg! — Det har vi lovet —

Sverre.

Det har I lovet?! — — Altsaa, Nikolaus —?

Nikolaus.

Det synes mig, at i saa stor en Sag
kan ikke handles med nok Rolighed.
Vor Herre Konge er for meget Part
til selv at bruge den, og Biskop Njaal
det mener godt; men Sagen vinder paa ham.
Fortørnes derfor ikke, om jeg prøver
med Ro at sætte den ud fra hinanden.
Jeg skal gaa foran, saadan er der sagt;
men hvorimod? Det maa betegnes klart.
Er det mod Paven? — Sig mig da i Korthed:
skal han afsættes? Eller hvem skal være
i Pavens Sted? —

Sverre.

Hvem kan afsætte Paven?

Nikolaus.

Om ej ham selv, hans Magt i dette Land;
men hvem skal tage den i Pavens Sted? —

Sverre.

Han skal indskrænkes blot til gammel Ret.

Nikolaus.

Men naar han ikke vil? — Hvem er saa Pave?

Sverre.

Vor egen Kirke, til han giver efter.

Nikolaus.

Men hvem er Kirke? hvem er Erkebisp?

Sverre.

Du selv, min Ven, kan gjerne blive kaaret.

Nikolaus.

Jeg tvivler ikke, hvis det stod til Eder, —
men Paven er det nok, som skal stadfæste.

Sverre.

Nu, vil han ikke, faar vi heller vente,

Nikolaus.

Altsaa: vi staar foruden Erkebisp
og uden Pave; — er vi da en Kirke?
Jeg skal gaa foran, saadan er der sagt;
men jeg maa vide, hvad jeg gaar imod?

Sverre.

Imod en Mellemtilstand, som ophæves,
naar En gir efter; — det blir ikke mig.
En saadan fristed alt saa mangt et Land,
og Paven viste dog, han veg tilsidst.

Nikolaus.

Imod en Mellemtilstand, mod Uvished
i Landets dyreste og bedste Spørgsmaal,
hver Enkelts Saligheds- og Troessag
er det vi gaar. — Vi ved det altsaa nu. —
Foruden dette skal vi bistaa Eder
i Folkets Kamp (I siger oftest Bondens)
mod Stormandsvældet. — Hvad I, Konge, vinder,
ved at det fjernes ifra Landets Raad,
se det forstaar jeg; men hvad Bonden vinder,
forstaar jeg ikke. — Sig mig det, min Konge!

Sverre.

Det skal jeg, Nikolaus. Bondens Domsret,
som var et Skin, da jeg kom hid til Landet
og Eders Stormænd kom til Things med Trusler,
den har jeg styrket, saa den staar for stedse.
Og deres Ret at styre ved den Kirke,
som selv de ejer, har jeg atter fundet.
Og deres Ret at hæves op til Højhed
i lige Stand med Landets bedste Mænd
har jeg bevist. Og deres Odelsret,
som alt var svækket, er med Loven hævdet.
Og deres Tiende til Præst og Kirke
er stærkt formindsket, det er just Vor Strid
med Erkebispen blandt saameget Andet.
Se, dette vandt de, ved at jeg tog Magten —

Nikolaus.

— fra Landets Stormænd, maa indrømme det.
Dog dette var det ikke; det, jeg mente,
det var hin Stemmeret i Kongens Raad,

som hine havde, hvem har faaet den?
Saavidt jeg skjønner, er det ikke Bonden. —
Det Andet altsaa, som vi gaar imod,
er Kongemagtens Eneherredømme,
i Haanden givet selv den usleste!
Hvad tror I, Brødre? — Skal vi trøstig skride
til Troens Mellemtilstand og til Kongens
Eenvældighed? — (Taushed).
Sig dog din Mening, Njaal?
(Taushed).
Saa du da, Thore?

Thore.

(efter Betænkning).

Dersom jeg skal tale,
maa Kongen ej fortørnes, naar jeg tror,
at Sagen nok fortjener Overlæg.

Sverre.

Jeg hører nu, at jeg i atten Aar
har kjæmpet, udøst Blod for en Indbildning!
Jeg Daare har ej vidst, at det, at Paven
forbydes Rettigheder, han ej havde
førend min Formands Tid, skal være Indgreb
i Folkets Troessag! Jeg dobbelt Daare
har ikke husket, at naar Erkebispen
forbydes hæve Landets halve Skyld
og rundt at rejse med fler hundred Mand,
saa skal det spærre for vor Salighed!
Og naar den Adel, som stadfæster Saadant
for selv til Gjengjæld at faa større Rum,
fra Raadet fjernes, eller, naar den frækt

til Sværdet griber, da til Jorden kastes,
har jeg jo ikke husket, at jeg saa
kom til at staa med Eneherredømmet!
Men, hvad jeg mindst har husket, er, at Mænd,
som skylder mig sin Bispestol, til Gjengjæld
bag Paaskud lister sig paa Farens Dag.

Thore.

Min Herre Konge! Tro dog intet Saadant!

Njaal.

O, hvis I trænger til mit Liv, mit Blod!

Sverre.

Jeg trænger Mere, — lidt Bestemthed, Mod.

Thore.

Miskjend os ikke! — Da vi slutted Pagten,
vi vidste Intet om hin nye Fare.
Var den bekjendt, var Pagten aldrig sluttet;
men, er den sluttet, maa vi ogsaa søge
at opnaa Enighed. Det gaar ej ellers.

Sverre.

Det er jo dette, som mig smerter mest!
Naar En for En jeg har Jer for mig, tror I;
saasnart en Anden taler, tror I ikke.
Naar jeg har Spillet opsat, saa forstaar I;
men rør en Brikke blot, forstaar I ikke.
Saa kort Bevidsthed har min Tanke altsaa
selv blandt de Bedste, og saa rent fortvivlet
staar jeg alene! (imellem dem) Hør nu end een Gang.

Mit Eneherredømme er ej Maal, —
blot Middel. —
Den, som skal vende Ror, maa holde det.
I siger Begge, at I vilde hjælpe,
forinden Budskab kom om sidste Trusel.
Er da min Sag med een Gang ej retfærdig,
naar Straalen kommer? — Er den god fra Først,
den er det ogsaa trods lidt større Larm,
og hvad er Ret, det skulde Bisper følge,
og ikke Trusler eller listig Pagt.
I frygter, siger I? — Er den da kommen?
Og naar den kommer, vil jo jeg slaa Tag
over os Alle. Giv mig Tegn og Rustning,
og jeg gaar ud, alene, skjønner I.
Og vil I ikke, saa gjor I kun Alt
ti Gange værre; thi jeg kjæmper dog,
maa jage Eder, ham, maa bruge
lidt større Voldsomhed; thi uden Lov
man bruger Frygt, med Lov blot Rolighed.
Dog hvortil Alt? — Et enkelt Ord af ham
omstøder mit. — Men er det engang saa,
da kan I gaa; vi Tvende, Nikolaus,
maa tale sammen.

Thore.

O for Alt, hvad godt,
lad os ej gaa med Eders Vrede! Pagten
er vistnok daarlig, men den maa dog holdes.
Betænk vor Stilling! I er jo den Stærke,
som kan staa ene. Men vi ere Intet
foruden Sammenhold. — Vi vil ej svigte!

Njaal.

Vi vil ej svigte Eder! — Hvis I kunde
se i mit Hjerte, eller hvis jeg kunde
i Bøn udtrykke alt det, som jeg føler
i denne Stund!
Saa stor er Tiden, og I er saa stor,
og Tiden, — Nikolaus, — tilgiv Konge,
men ak, jeg er saa skrækkelig bevæget.

Sverre.

Den Frist, I beder om, er Eder givet. —
Farvel! —

Thore.

Gud styrke Eder, og os Alle!

Njaal.

Laudatus Jesus Christus!

De Øvrige.

— *In aeternum!* —

(de fjerner sig).

Nikolaus.

Saa gaar, naar Hønsene skal op at flyve.

Ottende Scene.

Sverre. Nikolaus.

Sverre

(idet kan kommer nedover).

Nu er det anden Gang.

Nikolaus.

Og jeg tror ikke,
at Eders Sag staar bedre siden første.

Sverre.

Nej, du har Ret. Den staar ti Gange værre.

Nikolaus.

Er Tiden moden til en Underhandling?

(Sverre gjør en benægtende Bevægelse).

I burde høre nogle Forslag først.

Sverre.

Vil ingen høre.

Nikolaus.

Skal jeg altsaa gaa?

(Taushed).

Sverre.

Dit Raad det skyldes, hvad Bisp Erik skrev.

Nikolaus.

Har I Beviser?

Sverre.

Jeg har ingen — endnu.

Din Tanke blusser i det nye Oprør?

Nikolaus.

Ej Oprør just. — De nægter Eder Skat.

Sverre.

Netop det Værste; jeg er stærkt forlegen.

Nikolaus.

Søg Kirkens Hjælp; I ved, at Kirken har.

Sverre.

Se derfor er det! — Jeg skal kjøbe Alt,
endog min Krone; — det er Alt dit Værk.

Nikolaus.

Hvis det er saa, — hvad Vidne er det ikke
om Folkets Stemning, at der ej er En,
som vil forraade mig.

Sverre.

Ja vist; jeg ser det. —

Nikolaus.

I atten Aar stod Kampen og ej Mere
I vandt endnu. I føler det vist selv. —

Sverre.

Jeg vil forfatte nu et lidet Skrift,
saa tydeligt, at Alle det forstaar,
og det skal læses fra hver Kirkebakke.

Nikolaus.

Det er et Bjerg, som I vil faa at vælte.
Og hvortil Alt? — Lad os dog tale aabent
og lægge ned de høje Talemaader:
naar Folk faar Fred og Tid til Handel, Skovdrift,
saa er det dem saa lige godt og ondt,
om Kirke, Stormænd raader højt i Staten.
Det koster mer', — men se, det ved de ikke;
thi vanlig Udgift tænker Ingen over.
Og naar I nu blot sætter Kronen til
paa dette Spil — og faar slet Ingens Tak,
tag da saa heller sikkert Kongesæde
og lad det gaa, som det er gaaet før!
Her bliver roligt, Landet trænger til det,
de Store vender hjem igjen med Erkebispen,

her kommer Glæde mellem Folk, og I
og Eders Slægt velsignes for bestandig. —
— I svarer Intet.

Sverre.

Er det nu saa vidt,
at Saadant bydes i min egen Gaard?

Nikolaus.

I har ej Tillid til mig. Nu, jeg ved det.
Derfor jeg søger ikke Eders Hjerte, —
skjønt vistnok her var Lejlighed at minde
om Eders Sønner, disse unge Mænd,
som I til Arv vil give alt det Had,
der nu forfølger som en søvnløs Nat.
Men jeg vil tale til Forstanden. Vid:
den syge Tro, I har, at længer nede
blandt Bønderne, og længer frem i Tiden
der skal det lysne —

Sverre.

(som var han bange for at slippe Troen).

Ja, det tror jeg vist!

Nikolaus.

Hm; hvis I bankede paa Folkedøren,
I mødte — Præsterne og deres Virken,
I mødte Slægt af dem, som faldt mod Eder,
det Saar, det gror ej. I kan tro, det smerter!
Den Gamle hvisker i den Unges Sind
og Alle mødes de ved sine Kirker
til Bøn for Landet — skal jeg sige det? —:
de beder Alle om Kong Sverres Død! —

Sverre.

(gaar til et Vindu, aabner det).

Her er saa kvalmt herinde. (han læner sig i Karmen).

Nikolaus

(stiller sig saa, at han kan se ud af samme Vindu).

(Pause).

Hvad er det?

Smaagutter rejser jo et lidet Baal,

en Stak de drager did med Krone paa. . . .

(Man hører noget fjernt Smaagutter raabe Hurra og)

en halvvoxen Gut

(ligeledes fjernt).

Saaledes Sverre dør i Helveds Ild!

Sverre

(kommer frem i Forfærdelse).

O Herre Jesus!

Nikolaus

(gaar til Vinduet, kommer ogsaa forbauset frem. Han staar en Stund da sagte):

I hørte Drengen? —

Sverre.

Har en hæslig Moder!

Nikolaus (sagte).

Nej, tag det heller som et Tegn fra Gud! — —

(nærmere).

— Husk, hvad I selv paa Bergens Thing fortalte

for nogle Aar: hver Kone, sagde I,

som gaar til Vasken, raaber, naar hun banker:

»her skulde Sverres Hoved ligge mellem!«

Sverre.

Saa ti dog, Menneske! — Ja, det var sandt! — —

Er der da Ingen endnu, som forstaar mig!
(med pludselig Glæde).
Jo, mine Mænd! — Se, de forstaar mig dog;
de følger trofast! —

Nikolaus.

— Hm, — fordi de ser,
at Sejer følger, — og med Sejer Bytte;
fordi de ogsaa bliver Mænd i Staten, —
I lønner godt. —

Sverre.

Din Tanke strax besudler
Alt det, den rører! — Men det var dog muligt. —
— — Gaa fra mig Frister! Vil du lænke mig
saa fast i Øjeblikket, at jeg ikke
ser Kampens Maal, der naar udover mig!

Nikolaus.

I venter dog at føre Sagen frem? —

Sverre.

Ja, er det saa, at den kan ikke gaa
med vaagne Folk, saa faar det gaa i Dromme.
Ja, er det saa, at jeg maa have Krone
forat faa Magt dertil, — velan saa hør:
den Dag, af mindste Revne lyser frem
saamegen Kjærlighed for mig blandt Folket,
at En mig bringer et Bevis mod dig
paa det, du er: en Fædrelandsforræder,
saa skal du dø, — hvad heller give Kronen!

Nikolaus.

Da er det bedst, jeg rejser strax af Landet.

Sverre.

Aa, du forlader ej din Virkekreds!

Nikolaus.

Velan, saa søg!

Sverre.

Det kommer af sig selv!

Nikolaus.

Beviset mener I? Det tror jeg ikke!

Sverre.

Nu skal vi prøve, hvem har bedste Lykke!

(Nikolaus gaar).

Niende Scene.

Sverre. Martin

(kommer strax, idet Nikolaus gaar; han ser paa Kongen, der gaar op og ned, og han sætter som lejlighedsvis en Stol frem for ham).

Sverre.

Det var blot Ord; — mit Hjerte har ej Tro.

(han kaster sig paa Stolen, hælder Hovedet i sin Haand).

O, Herre giv mig dog en liden Hjælp!

Martin.

Hvor staar det, Konge?

Sverre.

Det staar daarligt, Martin.

Martin.

De vil ej hjælpe?

S v e r r e.

Jo: — men Nikolaus —

M a r t i n.

Ah, jeg forstaar, — og han har misstemt Eder.

S v e r r e.

Han vil forbitre mig mit hele Liv.
Og Haakon, Martin, hvor han er letsindig.

M a r t i n.

Han har betroet mig det. — Hvor han elsker!

S v e r r e (ser op).

Det maa han ikke!

M a r t i n.

Ja, jeg har jo sagt det! —

S v e r r e (synker hen igjen).

Se, hvor letsindig; tænke nu paa Sligt. —
— Jeg maa dog skaffe ham en ord'ntlig Prøve.

M a r t i n.

Men ej for haard.

S v e r r e.

Jeg tror ej rigtig Nogen,
før jeg har set, om de har Mod til Offer.

M a r t i n.

Men ej for stort. —

S v e r r e
(idet han rejser sig).

Hvis Kongen var et Intet! —

Tiende Scene.

Sverre. Martin. Jon Staal.

Staal.

Her ere Nogle, som vil tjene Eder.

Sverre.

Det er der, Jon? — Hør lidt: sig mig, Jon Staal,
hvorfor du tjener mig?

Staal.

Hvorfor jeg tjener Eder?

Sverre.

Nu, lige til, ret som du føler det.

Staal.

Det har jeg aldrig saadan rigtig tænkt paa.

Sverre.

Er det, fordi du bliver rig, — er Stallar? —

Staal.

Aa ja, det er nok derfor.

Sverre.

— Men, hvis jeg
blev fattig, Jon, for atter om paa Fjeldet:
vi frøs og sulted, som da vi begyndte,
gik du saa med?

Staal.

Det gjorde jeg.

Sverre.

Og gjorde Mange det?

Staal.

Det gjorde Mange.

Sverre.

Men hvorfor?

Staal.

Hm, fordi det faldt sig saa.

Sverre.

Om deres Tanke ogsaa er lidt kort,
blot Armen rækker, er det ej saa nøje. —
Ja, det er godt. — De nye Mænd er sikre?

Staal.

De er fra Thrøndelag.

Sverre.

Og gik helt hid
at tjene mig? — Dem maa vi tage mod!
Nu, ser du Martin? Ser du dog: de kommer! —
Aa, engang kommer de nok Allesammen!

TREDIE AKT.

(Skov, Morgen. Pladsen indelukket af Træer og Stene).

Første Scene.

Erlend Præst, **Aslak** og fire Andre kommer skyndsomt ind og bevæbnede.

Erlend.

To Mand derhen opunder Skraaningen.
I andre To gaar op i hver sit Træ
og holder Udkig; fløjter, naar de kommer.
To Gange fløjter I, er det fra Højre,
een Gang blot, hvis de kommer ifra Venstre.

(de gaar).

(til Aslak).

Vi To skal vogte denne Hulning her.

(frem).

Her maa de komme; Kongen er paa Jagt,
de søger ham. — Deroppe gaar jo Jagten.

Aslak.

Saa varm en Dag og saadant Fandens Rend.
At Sigurd Jarlsson var en slig Forræder?

Erlend.

Den kloge Jente har forlokket ham.

Aslak.

Har han nu Brevene?

Erlend.

Hvert et, som Bispen
har givet ham til Danmarks bedste Mænd.

Aslak.

Jo, jo, fik Kongen dem!

Erlend.

Saa var det ude
med fler' end Bispen.

Aslak.

Her blev Skræk i Viken!

Erlend.

Men Bispen, Bispen, han var dog til Latter!
Fem hundred Planer suste om hans Hoved.
I fuldt Ornat sprang han nedover Bryggen
ombord paa Skuderne, han bandte, bad
i samme Aandedræt, sled af sig Hætten
og loved Olaf guldnyt Messehagel
til Olafskirken og halvhundred Voxlys,
hvis han blev hjulpen! Da saa jeg fortalte,
at de var seet løbe herimod,
saa for han mod mig og tog mig i Struben:
»Løb efter, skyd dem, hent mig Brevene,
eller jeg kvæler dig!« og stod og tripped,
som om vi da kom fortere afsted.

Aslak.

Ja, han er god! Ja Bispen han er lystig.

Erlend.

Hys! — lad os stille os lidt længer op.

Aslak.

Men skal vi skyde paa dem?

Erlend.

Akkurat
som det kan falde. Eet Liv mer' end mindre
i disse Tider —

(gaar).

Aslak.

regner Ingen —

Erlend (standser).

— Men —
kan Sigurd skaanes, er det dog det Bedste;
han kunde gavne os en anden Gang.

(gaar).

Aslak.

Og Jenten?

Erlend.

Ja, — saadan som det kan falde! —

(de gaar).

Anden Scene.

Inga med **Sigurd Jarlsson.**

(Et Horn høres med Eccho).

Sigurd.

O, Jagtens Tummel! Gammel glad Erindring!
Hør, fjernt, men bredt; tredobbelt gaar hver Lyd.

Inga.

Ja, Eccho jager med sit hele Kobbel
paa saadan lyttende og blaaklar Dag.

Sigurd.

I Aasen er de!

Inga.

O, hvor frisk er Luften!

Sigurd.

Men hys! Det fløjted? — Er her Fler end vi?

Inga.

Ja, Huldren, Skovtrold og den vilde Hjort.

Sigurd.

Og Mennesker? — Jeg hører Stemmer . . . hys?

Inga.

Blot egne Tanker, af et Løvfald skræmte;
en Bæk, som mumler under Lyngens Gulv.

Sigurd.

Ja, jeg vil tro dig.

Inga.

Denne brune Plet,
af Grene skygget som et Fuglerede,
den byder dale paa vor Flugt en Stund.

Sigurd.

Nej, op igjen! Ved du, saasnart jeg standser,
det første Gjensyn truer mig tilbage.

Inga.

Velan, saa vidre!

Sigurd.

Rask opover Aasen! —

Inga (standser ham).

O, Sigurd, Sigurd! (peger). Ser du ingen der?

Sigurd.

Hvor, siger du?

Inga.

Der — nu bag Træet!

Sigurd.

Ja der! — —

Inga.

Mig syntes, det var Erlends Øjne.

Sigurd.

Hvad siger du?

Inga.

At Kongen ej var hjemme!
Vi er opdaget!

Sigurd.

Kom med Brevene!

Inga.

Hvor vil du hen? —

Sigurd.

— Did op er Vejen stængt;
saa did igjen! I Løb skal Ingen naa mig.
Men Brevene!

Inga.

O, red dig!

Erlend (kommer).

Holdt! Jeg skyder!

(Sigurd løber, faar en Pil efter sig; Inga skriger, løber til den modsatte Kant, Erlend efter Sigurd).

Erlend (udenfor).

Skyd ham! Skyd ham! Mød ham imod Højre!

(De to første Mænd kommer løbende over Scenen; Raab udenfor, som dør hen).

Tredie Scene.

(En Stund tom Scene).

Inga (kommer sky ind).

Han løb ifra dem . . . og de glemte mig, —

Hys — nej! Jovist! . . . nej, nej . . .

(lytter længe).

Jo, jeg er ene!

Tak, Gud, du frelste mig! — O, hvilken Angst!

(kommer frem).

Foruden mig han søger neppe Kongen . . .

saa gaar jeg ene: jeg har Brevene.

De skal til Ordenens og Styrkens Mand,

at Lov kan lænke disse onde Magter! — —

Den hele Maaned, han laa syg hos Bispen,

og jeg fik pleje ham, skjønt selv saa syg,

jeg stred og vaaged imod Bispens Rænker!

Og da han rejste sig, og jeg fik Solen

og Alnaturen til at hjælpe mig, —

det lufted sommerfriskt fra grønne Bakker

ned i hans Kammer, og fra Ungdoms Dage

ned i hans Sjæl, — da bar det ud mod Kongen!

Nu er han fri! Nu gaar han, om han vil;

men her er Brevene — o, lad mig se dem . . .
ti tusind Tanker deres Skjæbne følger,
og Sverres Lykke skjælver i hver Linje!
Jeg gaar til Kongen med dem! . . . faar se Haakon . . .
kanske vil Kongen! . . . o, hvad tænker jeg? . . .
Det er formeget, og alligevel! . . .
se, hvor det blusser ved det mindste Vindpust,
se, hvor det glider som en Lysning ud!
Jeg kan ej stemme den med mine Hænder,
ej heller slukke paa den med min Aande, —
— o, lad den stige da — blot denne Gang —
og blive Morgenrøde, Middagshede —;
han staar alt i den: — se derover Aasen.
der kommer han! — Var det, som Luften saa det,
thi Alt blev større, men blot jeg saa liden,
at bag et Blad, jeg tror, jeg kunde skjules!
Blot Alt staar stille, til han kommer frem,
blot Glæden skaaner mig og ikke dræber;
thi nu han ser mig, og han springer, springer!
Blot ingen Anden følger hurtig efter,
og han den Samme, Gud, blot ej Forandring,
men lige god og glad, o Gud og Himmel,
der er han!

Fjerde Scene.

Inga. **Haakon** med Bue, hoppende op paa en Sten i Baggrunden.

Haakon.

Godmorgen, mit Digt i den syngende Skov!

Nu Hjorten og Hinden og Buen har Lov!
(kaster den og iler ned, kysser hende).
Saa torstig min Pil gjennem Dugløvet flod;
du er dog det herligste Stykke, den skjød.

Inga.

Jeg saa dig paa Bakken, i Morgnen du stod
med skyggende Haand og saa hid henimod.

Haakon.

Jeg jaged en Hjort mellem flygtende Træ'r,
da steg du af Jorden og standsed mig her.
Mig mødte to Øjne, to blinkende Hænder;
jeg skygged, jeg speided; thi Sollyset blænder.
Jeg mente, det var blot min Tanke, som skabte
dit Billed af Morgenens Taage, du Tabte;
men Tvivlene tonede hen i det Blaa;
thi skjønnere blev du, jo længer jeg saa.
Da leve fik Hjorten, Tiuren fik snakke,
jeg løb ned igjennem den lyngvaade Bakke,
jeg hopped paa Stenen: her stod du i Glands
af skinnende Glæde og Solstraaledands.

Inga.

Jeg var jo saa vis paa at se dig igjen!

Haakon.

Jeg ogsaa, jeg ogsaa, blaaøjede Ven!

Inga.

Alt det, jeg har tænkt og har drømt, siden sidst —

Haakon.

og jeg har besluttet — det skulde du vidst!

Inga.

Fortæl mig, men skynd dig, imens vi er ene!

Haakon.

De ser ikke gjennem saa løvtætte Grene.

Inga.

Jeg tror, at vi elsked, selv før vi var kjendte!

Haakon.

Og elsker bestandig, selv om vi maa vente!

Femte Scene.

Kongen med Følge, som han strax byder gaa. De Forrige.

Sverre.

Just hvad jeg tænkte, da med Et han taug.

(de ser ham og klynger sig forskrækkede sammen. Kongen frem).

Slip hende, Dreng! — Undse dig for din Fader!

(hun gaar forfærdet tilbage).

(med dæmpet Stemme til Haakon).

Mit Øje følger dig, selv i det Fjerne,
bedrøvet, mørkt; du var mit sidste Haab!

Haakon.

Nej, ikke saa —

Sverre

(endnu mere dæmpet).

Ti! Trænger intet fejgt
Undskyldningsord. Selv vilde jeg for gjerne
undskylde dig. Men se, dit gamle Letsind
er jo for aabenlyst, bedrøver mig:
jeg vil dig more, tage med paa Jagt,
strax har du Snare for din Fader lagt!
Er saa uværdigt, ogsaa saa — ukjærligt.
Dersom du ikke vidste, men du ved det dog,

at Kongesønners altfor store Letsind
er bleven Vaaben for oprørske Mænd,
har Landet ødelagt, vi kjæmper mod den
med Ord og Sværd, — og saa gaar du, min egen,
mod mine Planer! — Kjendte du dem helt,
du vilde helt forstaa den Sorg, du gjør mig.
Hvem er det nu, som atter drager dig?

(til Inga).

Træd frem! — — Hvad heder du? — —

Haakon.

(da hun ikke svarer).

Hun heder Inga.

Sverre.

Din Slægt? — —

Haakon (som før).

Audun af Borg er hendes Frænde.

Sverre.

Han er min Fiende! — Med disse altsaa
du leger Venskab?

Haakon.

— Kjender ikke Audun;
men hendes Troskab mod dig er den største,
som Bryst kan rumme; den indtog mig først.

Sverre.

Hvor traf du hende?

Haakon.

I din egen Stue
i Oslo Gaard.

Sverre

Det er den Samme altsaa?

Haakon.

Det er den Samme.

Sverre.

Ja, nu ser jeg selv. —
Det er jo bedre, end jeg tænkte strax.
Sig mig engang med Sandhed: er det første Gang,
du gjenser hende?

Haakon.

Ja, det er den første.

Sverre.

Men, hvad jeg bød, har I kun daarligt holdt,
og forberedt var Mødet (til Inga). Kom her hen!
(hun gjør et Skridt).
Jeg har jo sagt dig, at du skulde vente.

Inga.

Jeg vilde bringe Eder disse Breve.

Haakon.
(forbauset, til Inga).

Hvad Breve er det?

Inga (tier).

Sverre.

Kjender du dem ikke?

Haakon.

Nej, Herre —

Sverre.

— uforseglede og flere.

Haakon (til Inga).

Hvem gav dig Brevene?

Inga (tier).

Sverre.

Hvad ser jeg? Bispen!
— — Til begge Sunesønner, Erkebispen.
Hans egen Underskrift, hans eget Segl
og mange Fleres! — Viken loves bort . . .
Sig Kvinde: hvordan fik du disse Breve?

Inga.

Det maa forties. —

Haakon.

Olaf, hvad er dette!

Sverre.

Ja, der er ingen Tvivl, hans Underskrift
og Oslo Bispesegl, og disse Andres
opunderheftet . . . Ja, det maa jeg sige:
med slige Budskab bør du træde frem
trods min Befaling, om det var i Messen.

(frem).

Her har jeg Ringen omkring Norges Throne!
Den mægtigste, og den forfærdeligste
af mine Fiender har selv den smedet; —
jeg skal nok hamre den et Gran tilrette! —
— — Se, Nikolaus Arnesson, hans Segl!
O, det skal tænde os et Blus i Natten!
Den røde Kjortel skal det saa beskinne,
at selve Paven maa se Stoffet i den! —
Det er mig mere end et vundet Slag.
Kom du blot nærmere, jeg var for streng,
har Tillid til dig! — Det var Guttens Skyld;

thi jeg er bange om ham, og saa har jeg
saa meget Tungt at tænke paa imellem.
(Ser længe paa Inga).
Besynderligt; hun ligner fast vor Slægt.
Kom herhen til mig.

Haakon.

Vær ej mere bange!

Sverre (til Inga).

Nu mærker jeg, at Mødet ej var aftalt.
At du ej saa ham, skjønt du var i Oslo,
kan jeg godt lide. Ser du, det er saadan,
at jeg vil have det . . . Beherskelse . . .
Du elsker Haakon?

Inga.

Hvis jeg tør det, Herre.

Sverre.

Han er jo Kongesøn, har store Pligter; —
og du, som synes have Overlæg,
Besindighed, har neppe ret betænkt,
hvor ung han er?

Inga.

Jeg er dog yngre, Herre.

Sverre.

Begge for unge, det er endnu værre. — —
Saa ved du vel, hvor Haakon altid var
letsindig før? Slet ingen Stadighed.
Og Kongesønner farer vidt; de prøves —
ofte for haardt . . . Og hvis I maatte vente,

ret længe vente. — har du det betænkt? — —
(hun tier lidt).
Tror du, han agter dig i vakker Troskab?

Inga.

Jomfru Maria vil os nok beskytte.

Haakon.

Til saadan Tillid er det sødt at lytte!

Sverre (afsides).

Dette er Mere end en Elskovsleg.
Gud være lovet, her er Knægten bunden!
(til Inga).
Hvis du nu elsker ham saa, som jeg tror,
da elsker du vel og hans Lykke højst, —
højre end ham? —

Inga.

Kan de adskilles?

Sverre.

Ofte, —
— og oftest der, hvor høje Pligter skiller.
Har du nu prøvet dig, tror du, hans Lykke
er dig det Kjæreste paa Jorderige?

Inga.

Det tror jeg, Herre.

Sverre (til Haakon).

Godt, saa skal hun blive
din Kongeprøve!
(Pause).
Vid, hvorfor jeg gik
i stor Bekymring, var, fordi din Broder,
min ældste Søn, er meget syg.

Haakon.

O, Jesus!

Sverre,

Martin er Læge, og jeg er det selv,
vi begge frygter. — Har du tænkt dig, Haakon,
at blive Norges Konge?

Haakon.

Jeg!

(Taushed).

Sverre

(idet han endelig bemærker Inga).

Hvor bleg du bliver!

Inga.

Kristus, han gik fra mig!

(hun synker, Sverre griber hende).

Haakon.

O, hør mig!

Sverre.

Sagte, gaa tilside lidt.
Nu, Inga, vær nu stærk. — Nu — husk — —
hans Lykke, Inga, Haakons —

Inga.

Hvor? — Hvor Haakon?
Han gik jo forat krones! — Haakon! —

Sverre.

Inga!
mit Barn, hans Fremtid; tyng ham ikke ned!

Inga.

Ja, ja, hans Fremtid —

Sverre.

— og hans Lykke —

Inga.

— Ja —

Sverre.

— og hele Rigets —

Inga.

— hele Rigets — ja.

Sverre.

Du maa ej glemme, hvad du loved mig! —

Inga.

— Nej, nej —

Sverre.

Du kan jo, naar du elsker? —

Inga.

— Ja! —

Nej, nej, jeg kan ej — (synkende) staa saa rædsomt ene!
O, Naade, Naade! thi I ved det ikke,
hvor længe jeg har fulgt, og hvor jeg elsker!

Haakon.

Men hør mig! —

Inga.

— Aldrig turde Haabet voxe;
men nu, I river det fra Roden op,
nu er det, som jeg bar det, fra jeg fødtes,
og ned fra Livet til de Døde stødtes.

Sverre.

Du misforstaar mig, Barn; fat dig og hør —

Inga.

Nej, jeg forstaar, — han skal jo blive Konge! —
Men hvad var det? Han skal jo blive Konge?

(rejser sig).

Jo, jo, jeg kan! — Ved Jesu Hjælp jeg kan
nedknæle ydmygt, naar han skrider frem
i Processionen til den store Kirke!
Blot jeg faar tænkt mig om, saa kan jeg jo
i Bønnen følge, som jeg fulgte før!
O, mere inderligt, hver Tid paa Dagen;
om Morgnen knæler jeg og beder om
solklare Dage for hans Ungdom; — Middag
om stærke Tanker for hans Manddom; — Aften
om Guld i Skjødet for hans Alderdom.
Hos hellig Olaf skal min Forbøn knæle,
og paa hans Festdag skal jeg gjøre Bod,
at han maa blive ham saa god, saa god,
hans Fejl udslette med sit Martyrblod.
Naar han til Fest i Kongehal skal gaa,
paa Afstand langt, langt borte skal jeg staa,
og naar de raaber, skal mit Hjerte skjælve
af Fryd og Lykke.

(brister i Graad).

Haakon.

Lær mig ligne hende!

Sverre (til Inga).

Dit Forsæt villigt, men din Evne svag.
Dog — Stand ej skiller, som du tror det, Barn;
Sligt er jeg over; — her er større Hensyn.

Haakon.

Jesus, jeg ante det!

Sverre.

Min Søn! min Haakon!
— Du ved, hvad Ofre jeg har maattet gjøre.
Nu vil jeg se, om du har samme Styrke. —
(Inga lytter spændt, Haakon ligesaa; endelig)
Imens din Broder lever, — er du ugift. —
— To Kongestammer skal her ikke være. —
Det kræver Landet, som jeg samled ind
fra dyr Erfaring, — og det kræver jeg.

Inga.

Hvad siger han? —

Haakon.

Det, som jeg frygted for.

Sverre.

Har du nu Hjerte for dit Land, din Far,
skal du i Paasyn af hin høje Troskab (viser mod Inga).
om dette mit korslagte Olafssværd (drager det).
ved ham tilsværge mig: du afstaar hende,
til det sig viser, om du vorder Konge!

Haakon.

(om kort Tid frem, bestemt, griber om Sværdet).
Her ved Sankt Olaf jeg tilsværger dig
det, du har krævet; — Gud han give Styrke!
(Inga modtager ham, de holder hinanden omsluttede).

Sverre (gjemmer Sværdet).

Tak, Gud, du gav mig dog en dygtig Søn;
end er det fjernt, at Kongen er et Intet!

(til Haakon, som kommer mod ham).
Nu maa du tie med, hvad her er talt.
At bære tause Ting, helst dem, som smerter,
er som en Prøve paa at være Konge. —
(ser deres Bevægelse).
I Graadens Frugtbarhed vort Hjerte modner. —
— Nu maa I skilles. — Det er vistnok tungt;
men Pligten vandrer i sin høje Bane
som Herrens Sol bestandig om paany,
og Taaren dunster i dens milde Almagt. —
Saamangt vi tænkte, der vi gik i Huset,
men bøjer Hovedet og tier stille,
naar Herren skriver sine Ord paa Væggen. —
Min Gjerning kalder mig, det er paa Tide.
(vinker Inga, som knæler; han lægger Haanden paa hendes Hoved).
Af Folket steg du som dets Morgengave,
til Hjerte lagde mig min yngste Søn.
Gud, som begyndte dette, han fuldføre!
(løfter hende).
Du bliver lykkelig, det siger Øjet. —
(slipper hende).
Farvel! (til Haakon). Kom snart! — Nu hen til Nikolaus!
(gaar, vinker Følget, som kommer og fjerner sig med ham).

Sjette Scene.

Haakon. Inga.

Haakon.
Som Sang over Vandet begyndte vort Møde;
nu Øjet henflagrer i Aftenens Røde.
Men her, hvor vi endnu halvt lyttende staa
til Tonen, der døde henover det Blaa,

her knæler jeg for dig i Afskedens Smerte
og skjænker dig Ord af mit svulmende Hjerte.
    Saa, som du nu staar der i Solstraalens Gløden,
jeg glemmer dig ikke i Livet og Døden.
Saa sandt som et rødmende Ja du mig gav,
dig ene tilhører jeg ned i min Grav;
saa sandt som dit Øje mig lyser til Gud,
dü ene, du ene skal blive min Brud.
Og aldrig de dristigste Ønsker dig giver,
hvad jeg, dersom Norriges Konge jeg bliver!

Inga.

Jeg tror dig, jeg venter; jeg kan ikke for,
det er mig, som om vi til Døden nu gaar.

Haakon.

Han sagde jo, Lykken lo ud af dit Øje,
da venter os Noget fra Gud i det Høje.

Inga.

Mig var det, som Bølgen slog op og begraved;
din Tillid maa bære som Sejl over Havet.

Haakon.

Han sagde jo, Lykken af Øjet lo ud;
men Lykken, den er jo at være min Brud?

Inga.

Hvis Konge du bliver, — din første Gesandt,
han kommer til mig, — ikke sandt, ikke sandt?

Haakon.

Selv kommer jeg efter med Hær og med Flaade
og henter dig til mig, saasnart jeg faar raade.

Inga.

Og henter mig til dig som Harald sin Mø; —
i ti Aar hun vented med Blik over Sø!

Haakon.

I ti Aar hun vented! — Naar Sejlet saa blinker,
da er det, som Mødet fra Oslo os vinker!

Inga.

Da er det, som alle de Ord, du har sagt,
bestandig har levet omkring mig paa Vagt.

Haakon.

Bestandig har levet, — men flyver nu nok
at hente sig Brødre og Søstre i Flok!

Inga.

At hente dig selv ifra Kongsskibets Stavn
paa svingende Minder fra Favn og til Favn.

Haakon.

Paa svingende Minder, saa tæt som en Bro
af Soltraade henskudt imellem os To.

Inga.

Saa maler du Gjensyn paa Afskedens Grund!

Haakon.

Thi Lykken tit rinder af taarevædt Bund.

Inga.

Og selv denne Plet her du skyder tilside?

Haakon.

Og viser mod Søen og Sejlene hvide.

Inga.

Herefter jeg ser hid, saa maa jeg dog skjælve.

Haakon.

Nej, Haabet, jeg tændte, vil over dig hvælve.

Inga.

Ja, saa maa vi skilles!

Haakon.

Ja, skilles med Glæde!

Inga.

Thi siden det brister! (kaster sig mod ham).

Haakon.

Ak, siden vi græde.

(de gaar Haand i Haand).

Sceneforandring.

(Thronsalen).

Syvende Scene.

Sverre, Nikolaus og **Martin** (med Dokumenter).

Sverre

(til Martin, som sætter et lidet Bord frem).

De andre Bisper ere komne?

Martin.

Ja.

Sverre.

Og Hirden tilsagt?

Martin.

Ja.

Sverre

(peger paa Dokumenterne).

Læg det i Orden.

Nikolaus.

Jeg tænkte, Herre, at I var paa Jagt?

Sverre.

Det var jeg ogsaa.

Nikolaus.

Har den været god?

Sverre.

Fortræffelig! — Jeg jaged efter Hjort,
men skjød en vældig Bjørn.

Nikolaus.

Det var uventet.

Sverre.

Det kan du sige; aldrig har jeg gjort
saa heldigt Skud.

Nikolaus.

I Slaget skjød I bedre.

Sverre.

Da drypped Taarer af min Pil; men her —
vil Ingen græde.

Nikolaus.

Man vil heller le.

Sverre.

Ja, Bonden ler, hvis Kvæg han ofte slagted.

Nikolaus

Ja, slige Dyr, de ligger paa sin Gjerning.

Sverre.

De ligger paa sin Gjerning; det er vist. —
— Du er saa munter, Bisp? —

Nikolaus.

Ja, sandt at sige,
jeg ogsaa kommer fra en liden Jagt. —
En Ræv var listet mellem mine Gjæs.

Sverre.

Jasaa. Du skjød den? —

Nikolaus.

Den blev bare jaget,
før den fik gjøre nogen Skade.

Sverre.

Saa.

Nikolaus.

Han skulde vide, hvad det er, jeg mener.

Sverre

(har sat sig, vinker Martin, som nu et for et leverer Bispen tre af hans Breve. Han bliver overordentlig forfærdet; han ønsker en Stol, faar den, leder efter sin Sveddug; Martin byder sin; han ser paa Martin og vexler et Par Gange Blik med Kongen. Endelig aabner Martin paa Tegn af denne Fløjdørene. En stærk Vagt sees opmarscheret).

Nikolaus

(forfærdet ved Synet heraf, springer op).

Min Herre Konge!

Sverre.

Vil du Noget?

Nikolaus.

Nej.

Sverre.

(gjør Tegn, at han skal gaa).

Nikolaus.

Min Herre Konge!

Sverre.

Nu?

Nikolaus.

Er der ej Noget,
som I vil mig?

Sverre.

Det kan nok gjerne være.
Tror du, jeg opnaar alle Bispers Stemmer
for Martin Præst til Bergens Bispestol?

Nikolaus.

Det tror jeg vist.

Sverre
(lægger et Dokument frem).

Her mangler Underskrift.

Nikolaus (skriver).

Det er saa kjært at lyde Kongeønske.

Sverre.

Tror du, jeg opnaar at faa Alles Stemmer
for Kroningen Sankt Pauls og Petersdag?

Nikolaus.

Jeg tvivler derom.

Sverre.

Saa? —

Nikolaus.

— Det vil da sige,
jeg tvivler ikke, hvis min Konge tror,
jeg ikke bør.

Sverre.

Ja, sandt at sige, du,
saa tror jeg ikke, at du bør.

Nikolaus.

Nu — saadan!

Sverre.

Her Dokumentet. — Underskriften mangler.

Nikolaus.

Men I, som er en saadan from, saa dydig,
udmærket — Præst, og siden ogsaa — Konge,
har I betænkt, det er en Herrens Handling,
som skal forrettes af andægtig Tro?

Sverre.

Tilstede ere mange kristne Mænd,
hvis Bøn vil styrke mig og gjøre sand
den store Handling. — Du blot giver Kronen.

Nikolaus.

Frivillig Handling ejer ikkun Sandhed!

Sverre.

Den er frivillig, du har jo dit Valg.

Nikolaus.

Nu, saadan, ja! — Tillad mig ikkun dette:
det frie Valg — skal det staa længe ved?

Sverre.

Nej. — Det, du vil i Staten, det skal krone
det, som jeg vil, — og siden kan du gaa.

Nikolaus.

Og siden kan jeg gaa. — Er dette Akten?

Sverre.

(vender den mod ham, han underskriver).

Tror du, at Bisperne vil underskrive?

(giver Martin begge Dokumenter m. m.).

Nikolaus.

Det tror jeg vist.

Sverre.

Jeg stoler altsaa derpaa?

Martin (bukkende).

De er ved Siden af, — og venter Eder.

Nikolaus.

Ah, altsaa strax?

Martin (med Kompliment).

I følger?

Nikolaus.

Det er givet;
Alt er ej tabt, saalænge man har Livet.
(begge bøjer sig ved Døren for Kongen og gaar).

Ottende Scene.

Sverre.

Saa send da Stormen, naar du vil det, Herre;
snart er jeg rustet og skal prøve staa! — —
— — I dette Havblik, før al Jorden ryster,
og Slud og Havraak skjuler Norges Kyster
nedknæler jeg i Bøn for unge Haakon!
(knæler).
End staar han som et Træ med saftfuld, myg,
rankvoxen Stamme, der knap mægter bære
sit eget susende og rige Løvværk.
Jeg skjælver for ham! Falder Værnet ned,
før han er stærk, kan Kronen ikke vaje
i løftet Stolthed over Jordens Avind.
Men Smerte marver ham! I Savn han skyder
langt større Rødder i sin Kreds og dig!

Det har jeg lært, — og om det Samme beder
jeg faderligt for ham, og dog i Taarer!
Hvis jeg fra Livet kjendte bedre Bøn,
jeg bad den for ham, — ak, det gjør jeg ikke.

Niende Scene.

Sverre, Haakon. (Strax efter) **Et Bud.**

Haakon

(hurtigt frem og bøjer Knæ for sin Fader).

Sverre

(løfter ham op med begge Hænder).

Haakon min Dreng! (han trykker ham op til sig).

Et Bud.

Jon Haleson, som I befalte, hilser:
nu rejste Inga ifra Borgarsyssel (gaar).

Haakon.

O, staa mig bi! (vender sig).

Sverre

(gaar efter, lægger Haanden paa hans Skulder).

Den, som har grundlagt Alting paa et Afsavn,
har først den rette Kraft at styre Andre.
— Hvor har du været sidst?

Haakon.

Hos ham, — min Broder.

Sverre.

Se, det var rigtig! — Hvordan stod det til?

Haakon.

Han ved jo Intet.

Sverre.

Bør ej heller vide. —
Bekjæmp din Folelse med større Tanker!

Haakon.

Ja, nu et Maal; — nu er her kappet Anker!

Sverre.

Det vil du finde i dit eget Bryst. —
Husk nu den Saga, du har oversat?
Og husk, han drømte blot, din Josaphat,
og drog til Ørkenen fra Livets Pligter*).

Haakon.

Nej, prøve bære dem, selv om det svigter!

Sverre.

Ja, saadan er det! — Jeg skal gaa ved Siden.

Haakon.

Ak, uden dig, jeg følte mig saa liden.

Tiende Scene.

Sverre, Haakon, siden **Martin** og den hele Hird, samt de tre Bisper.

Martin.

Held følge Eder! Gid den høje Kroning
maa blive Fest for Lykke og Forsoning!

Sverre.

Tak, Martin! Ved, du mener mig det godt.

*) Sagaen hedte Barlaams og Josaphats Saga, og behandler en Kongesøns Liv, der ofrede Alt.

Martin.

De Andres Løgn vi gjøre skal til Spot,
saa skal vi bede, Eders gamle Venner.

Sverre.

Min Hird maa komme!

(Martin aabner Dørene; Sverre bestiger Thronen, Haakon ved Siden. Naar der er opstillet, kommer de tre Bisper).

Thore

(som gaar nærmest Kongen).

Laudatus Jesus Christus!

Alle Tilstedeværende.

In aeternum!

Nikolaus.

(mellem de tre Bisper).

Den Dag, du kom til Viken, høje Herre,
vi bleve Vidner til en Sag desværre,
som bedst var skjult. En stakkels Mand fra Rom,
som solgte Aflad, ogsaa hertil kom,
og som Legat tilbød han dig en Krone,
men talte siden i en anden Tone.
Det os bedrøved, og vi raadslog, om
vi netop trængte til en Mand fra Rom?
Vi har betænkt — af højst forskjellig Grunde,
som bedst forties her —, hvorlunde,
naar alle Bisper slog sig rigtig sammen,
vi selv kan gjøre os den Fryd og Gammen
at krone dig!

(glad Mumlen i Forsamlingen).

Hør da, hvad vi forlanger.
Biskop af Oslo, Hamar og Stavanger,

og han, hvem Bergens Stol nu er bestemt
(at ej han indsat er, er noget slemt),
hør, vi forlanger (Erik er ej her,
Gud glæde ham hans Sjæl der, hvor han er!)
hør, vi forlanger som en sjelden Naade
til det Folks Glæde, som I fik at raade —:
at vi Sankt Peters og Sankt Paulsdag maa
i Bergen sætte dig din Krone paa.

(glad Mumlen).

Ak, da vil mange fromme Ønsker stige
for dig — og dette, haardt hjemsøgte Rige,
som Ro ej kjendte i halvhundred Aar,
som Oprør slog med altfor stærke Saar,
som løjet Konge hærjede og skjændte,
som Urohoveder med Tanker brændte,
som frækt Ærgjerrige med Løgn brød ned, —
o, lad det fra din Kroningsdag faa Fred!

(Forsamlingen udbryder i glade Raab og fra flere Kanter lyder):
Tak, Nikolaus!

Sverre.

Vi takker dig for saa frivilligt Tilbud, —
og mine Mænd gjør visselig det Samme.

Alle.

Ja, ja! (atter enkelte): Tak, Nikolaus!

Sverre.

(med hævet Stemme).

Altsaa i Bergen den førstkommende
Sankt Pauls og Petersdag I ere Gjæster;
iovermorgen sejler vi opover.

Alle.

Held dig vor Konge!

Sverre.

Større ønskes kan: —

(et Trin ned, tager Haakons Haand; stille):

Held over vort Land.

Alle.

Held over vort Land!

UNIVERSITY OF ILLINOIS-URBANA
3 0112 122885731